

gye- 40
 25
 30
 45
 30
 60
 15
 lenni.. 15
 40
 30
 80
 30
 40
 dik ker- 30
 sztrajz 45
 vetesei 10
 15
 25
 25
 onizmus 10
 rdélyben 10
 ntő'dön 10
 15
 30
 110
 70
 140
 40
 30
 500
 85
 ur napja 120
 atör) .. 140
 30
 100
 100
 80
 idő fiu 80
 132
 ül 150
 idő kul- 50
 35
 40
 35
 110
 20
 80

Szerkesztőség kiadó-
hivatal és nyomda

Cluj-Kolozsvár, St. Baron
L. Pop (Brassai-utca)

Telefon:

Szerk. és kiadóhiv.
977, 228 és 104 3181

Zs. N. Sz. — —

Egy szám ára
ron és vidéke

Bukarestben

Dr. Ramasetter Ró
L. H. Sztér 2. II. 8.

KELET

ESZDŐ-POLITIKAI-NAPILAP

1926 január 27 Szerda

Cluj-Kolozsvár * IX. évfolyam * 21 szám

5686. Söbát. 12

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
Romániában

Egész évre — — 1050
 Félévre — — — 560
 Negyedévre — — 290
 Egy hónapra — — 100
 Az előfizetési ára „Föld”
 című folyóirattal együtt
 hav-ként 10 lejjelel drágább

Csehszlovákiában
 Egy hónapra — ck 40—
 Egyszám ára — ck 2—

A két kolosszus megmozdul

— Külpolitikai figyelő —

Amit évek óta várnak, úgy látszik, elkövetkezett. Az orosz diplomácia hosszú esztendő óta Kelet felé fejt ki legfőbb tevékenységét. Abhoz a roppant energiához képest, amivel ebben az irányban előrehalad, az az erővel ebben az irányban előrehalad, az az erővel, amelyet az európai államokra pazarol, ugyszólván alig jön számításba. Tegnep óta arról érkeznek jelentések, hogy Kína közvetítésével, jobban mondva ürügyül való felhasználásával súlyos konfliktus robbant ki Szovjet-oroszország és Japán között. Hogy a helyzetet megértésük, mindenekelőtt ismertetnünk kell azt a hatalmas területet, amelyen ez a konfliktus lejátszódik. A nagy kínai birodalom három kormányzati részre oszlik: Észak-Kínára és Mandzsuriára, amelynek katonai kormányzója Csang-Cso Lin tábornok, Japán szövetségese, Közép-Kínára, amelynek katonai kormányzója Vu-Pei Fu tábornok, ugyancsak Japán szövetségese, és Dél-Kínára, amelynek katonai kormányzója Feng Ju Hsziang tábornok, Szovjet-oroszország szövetségese. Az egész birodalom és a különböző katonai kormányzók fölött látszólag egy központi kormány uralkodik, amely Pekingben székel és amelynek legfelsőbb feje Tuan-Csi Jui, az egységes kínai birodalom közvéleményének elnöke, akinek azonban vajmi kevés hatalma van a provinciák diktátorai fölött.

Észak-Kína területén, tehát azon a részen, amely a Japán-barát Csang-Cso-Lin tábornok felfüggetlensége alá tartozik, vonul át az ugynevezett keletkínai vasút, amely egy 1924-ben kötött szerződés szerint felerészben a moszkvai szovjetkormány tulajdonát képezi. Ez a vasút Karbinból indul ki és Mukdenen keresztül Pekingig, illetve Tiencsinig vezet. A keletkínai vasút igazgatását egy Pekingben székelő vasut-igazgatóság végzi, amelynek felerészben kínaiak, felerészben szovjetoroszok a tagjai. Amióta Dél-Kína kormányzója Feng-Ju Hsziang ellenséges viszonyba került Csang-Cso-Lin tábornokkal, Észak-Kína kormányzójával, azóta ez az utóbbi rendszeresen szállít csapatokat a keletkínai vasúton Középkína felé, ahol ezek a csapatok a Csang-Cso-Linnal szövetséges Vu-Pei Fu katonáival egyesülve, közös frontban tömörülnek a szovjetbarát Feng-Ju-Hszianggal szemben. A moszkvai kormány, amely ezt a csapatszállítást nem nézte jószemmel, már régóta keres alkalmat arra, hogy Csang-Cso-Linbe belékössön és ezáltal Feng-Ju Hsziang-ellenes akcióját megbénítsa. Egy üzleti véletlen most kapóra jött Oroszországnak. Csang-Cso-Lin katonái, akik a keletkínai vasúton utaznak, már évek óta nem fizetnek jegyet és ez a hátralekötött összeg legutóbb már tizennégy millió dollárra nőtt fel.

A vasút pekingi igazgatóságának orosz tagjai élükön Ivanov vezérigazgatóval, néhány héttel ezelőtt felszólították Csang-Cso-Lin tábornokot, hogy katonáival váltasson jegyet, az eddig felgyült tizennégy millió dollár tartozást pedig haladéktalanul fizesse be a vasutigazgatóság pénztárába. Csang-Cso-Lin ennek a követelésnek a teljesítését megtagadta. A moszkvai kormány csak erre várt. Utasította a pekingi követet, a híres Karakánt, hogy intézzen jegyeket Csang-Cso-Lin-hez és arra az esetre, ha elhatározásán nem hajlandó a tábornok változtatni, helyezzen súlyos retorziókat kilátásba, sőt fenyegetse meg azzal, hogy Szovjet-oroszország csapatai be fognak vonulni Mandzsuria területére és megszállják a keletkínai vasutvonalat. Csang-Cso-Lin erre azzal felelt, hogy Ivanovot és igazgatótársait letartóztatja és Kínában élő antibolsevista emigráns oroszokat nevezett ki helyükbe. A következő lépés ismét

Moszkva részéről történt, ahonnan egy hadosztály vöröskatonát küldtek le a kínai határra. Ebben a pillanatban a helyzet az, hogy Ivanovék és társai a mukdeni börtönben ülnek, Mandzsuria határán pedig ott állanak a vöröskatonák.

Diplomáciai körökben a konfliktus eshetőségeit a következőképpen mérlegelik: Csang-Cso-Lin, aki a legérdekesebb karriert futotta be, (mint disznópásztor kezdte és mint vendéglős folytatta, vendéglője azonban valójában egy rablótanja volt, ahol azután ő bandafőnöké avanszált és mint ilyen szervezte meg hadseregét) tulajdonképpen Japán megbízásából húz ujját Oroszországgal. Ezt bizonyítja az a körülmény is, hogy mint egy legújabb távirat jelenti, a Mukdenben székelő japán követet rá akarta bírni a letartóztatott Ivanovot, hogy egyezzen bele a vasutigazgatóságnál fogantatott személyi változásokba és felettes kormány nevében mondjon le a tizennégy millió dollár megfizetéséről. Az ügybe azonban beavatkozott Amerika mukdeni követe is, aki tiltakozott az ellen, hogy terrorisztikus eszközökkel kijátszák a moszkvai szovjet jogait. Ebben a pillanatban tehát Amerika — Japánnal szemben — Szovjet-oroszország mellett áll.

Másrészről mindinkább világosabb lesz, hogy a kínai tábornokokat és általuk Japánt és Oroszországot tulajdonképpen Anglia uszítja egymás ellen. Különösen az „Izvestia” ad határo-

zott hangu kifejezést ebbeli véleményének. Az „Izvestia” ezeket írja: „Csang-Cso-Lin, valószínűleg egészen más körök befolyására, meg akarja zavarni azt a mindinkább javuló viszonyt, amely Oroszország, Japán és Kína között fennáll.

Az „Izvestia”-nak ez a kitétele csakis Angliára vonatkozhat. A pekingi szovjetkövet óriási befolyása Délkína kormányzójára, Feng-Ju-Hsziangra, sőt magára a fiktív Kínai Köztársaság elnökére, Tuan Csi Juire, — aki, ugyancsak távi atilag, de szintén hiába követelte Csang-Cso-Lin tábornoktól Ivanov és társai szabadonbocsátását, — senki másnak nem szur annyira szemet, mint a brit kormánynak, amely, bármily tartózkodóan is viselkedjék a kínai kérdésben, nyilvánvalóan a szovjet ellen küzdő Csang-Cso-Lin és Vu-Pei Fu oldalán áll.

Még egyáltalában nem lehet tudni, mi fog történni, ha Mandzsuriában orosz beavatkozásra kerül a sor és hogy vajjon ebben az esetben Japán meddig marad veszteg. Vajjon már maga ez a mandzsuriai feszültség nem jelenti-e a két nagyhatalomnak, Szovjet-oroszországnak és Japánnak az összetűzését? Es vajjon nem Anglia áll-e emögött a kirobbanó konfliktus mögött? Annyi bizonyos, hogy Kelet-Ázsiában a helyzet rendkívül fenyegető, percenként újabb bonyolalmak várhatók és hogy a belső kínai nyugtalanságok ismét súlyos nemzetközi következményeket vonhatnak maguk után. Ez csak azt mutatja, hogy a bolsevik Oroszország épen annyira imperialista hatalmi politikát folytat, mint ahogyan azt folytatta a cári Oroszország is, amely az Amurig küldte előre katonáit.

András görög herceget királlyá akarják proklamálni Monarchista puccs készül állítólag Anglia kívánságára

(Konstantinápoly, január 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) A katonai diktatura kitörése óta Görögország el van vágva a külvilágtól és így kerülő úton érkeznek onnan a hírek arról, hogy az országban monarchista puccs készül. A török lapok értesülései szerint Pangalos tábornok, aki teljesen magához ragadta a hatalmat Görögországban, királlyá akarja proklamálni Andrást herceget, Konstantin exkirály öccsét. Amikor a görög hadsereg betört Kisáziába, a herceget, aki az egyik hadtest parancsnoka volt, a forradalmi kormány elfogatta. Plastiras tábornok elnökletével a rögtönítélő bíróság

halálraítélte, de közvetlenül az ítélet végrehajtása előtt Nagybritannia kormánya erélyes demarsban követelte Andrást herceget szabadonbocsátását. Ez meg is történt és a herceg Londonba emigrált, ahol feleségül vette egy ösrégi angol hercegi család leányát. Most azután a katonai hatalom Görögország trónjára akarja ültetni. Az athéni lapok szerint maga Anglia követeli, hogy Andrást herceget legyen Görögország uralkodója, mert egyedül az ő személye nyújt elegendő garanciát arra, hogy helyreállítsa az ország nyugalalmát és a görög befolyást Keleten.

A szövetkezett ellenzék visszautasította Averescu kollaborációs ajánlatát

A demokratikus ellenzék nem hajlandó a néppárttal közös listát felállítani, mert Averescu ajánlatát liberális manővernek tartja

(Bucuresti-Bukarest, január 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az ország politikai pártjait ma egyetlen kérdés érdekli, a községi választások problémája. A szövetkezett ellenzéki pártok: a nemzeti párt és a parasztpárt végrehajtóbizottságai napok óta permanenciában vannak, hogy a közös választási blokk felállításának lehetőségeit megvitassák. Politikai körökben általános feltűnést keltett, hogy Averescu tábornok pártjának nevében együttműködési ajánlatot tett egy parasztpárt, mint a nemzeti pártnak a községi választások tartamára.

Az első hírek azt jelentették, hogy a szövetkezett ellenzék megfontolás tárgyává tette Averescu tábornok ajánlatát és így remény van arra, hogy valamennyi ellenzéki párt egyesül a kormány ellen a községi választásokra. Ezek a hírek azonban nem feleltek meg a valóságnak. A szövetkezett ellenzék ugyilátszik nem tartja tisztának Averescu tábornok szándékait és a

néppárt ajánlatát határozottan visszautasította azzal, hogy ezt az ajánlatot a kormány manőverének tekinti és a néppárt, mint már több ízben tette, most is, mint a liberális párt titkos ügynöke akar a szövetkezett ellenzék sorába beférkőzni. A szövetkezett ellenzéki pártok legutóbbi tanácskozásairól alábbi tudósításunk számol be:

Visszautasítják Averescu ajánlatát

A szövetkezett ellenzék közös vezérő bizottsága tegnapi este újabb együttes ülést tartott, amelyen kizárólag az Averescu-párt azon ajánlatával foglalkoztak, hogy a községi választásokban közös listán vegyenek részt. A javaslatot annak részletes megvitatása után elutasították azzal az indoklással, hogy azt a liberálisok újabb manőverének tekintik és egyben illoyalisnak minősítik.

Elhatározták továbbá, hogy a kamara pén-

66. (Fotó)
Farsza Maros

fejgyár

Szikvizés és
valamint min
yári raktára.
égi fejek át-
vösebb árban.

teki ülésén közös deklarációt olvasnak fel, amelyben tiltakoznak az ellen, hogy a kormány mandátumának lejártá elölestéjén választásokat írjon ki. Ha a mai tanácskozáson a vezérlőbizottság úgy látná, hogy a pénteki dátum igen késő ennek a tiltakozásnak kihangsúlyozásához, a holnapi napon az összes lapokban ilyen értelmű kommunikét fognak közzétenni.

Az egyesült ellenzék körében egyébként a hangulat rendkívül optimisztikus. Most már bizonyosra vehető, hogy a két párt együttműködése elől minden nehézség elhárul s ebben a kérdésben már a mai napon nagyarányú előrehaladás várható.

A néppárt csalódott a liberálisokban

Petre Papacostea, a néppárt egyik vezető embere, az egyik fővárosi lap munkatársának kijelentette, hogy a néppárt azért tett ajánlatot az ellenzéknek, mert nagyon csalódott a liberális pártban. A liberálisok ugyanis mindent saját érdekük szemellett tartásával cselekszenek, sokszor az ország érdekeit is figyelmen kívül hagyva.

A néppárt ajánlatáról Argetoianu kijelentette, hogy rezerváltan kell viselkedni a néppárt minden akciójával szemben, mert a múltjuk minden lépését gyanussá tünteti fel.

Az az ülés, amelyen a néppárt ajánlatát elutasító határozatot meghozták, Maniu lakásán folyt le és éjfél után 1 óráig tartott.

Maniu reméli a megegyezést a parasztpárttal

Ujabb jelentés szerint a nemzeti párt vezérlő bizottsága ma délelőtt a nemzeti párt klubhelyiségében ülést tartott, amelyen Maniu Gyula hosszabb expozét mondott a politikai helyzetről, kapcsolatban a parasztpárttal folytatandó tárgyalásokkal. Ismertette a parasztpárt új prozódóját s kijelentette, hogy az nem sokban különbözik az eddigi feltételektől, mindazonáltal meg van az alapja annak, hogy a tárgyalások sikeres befejezését remélhessük. A parasztpárt javaslata koalíciós alapokon öhajtja a kormányzási kérdéseket megoldani az összes ellenzéki erők bevonásával. Egy órákor az ülést félbeszakították.

Az ülésről kijöve Maniu Gyula az „Adeverul“-nak optimista nyilatkozatot tett. Reméli, hogy a tárgyalások eredménnyel fognak befejeződni. Egyetlen kérdés tisztázatlan még, de ez már nem állhatja útját a megegyezésnek. A „Rapid“ távirati iroda jelentése szerint

A fürthi messiás

— Regény —

Ira Jacob Wassermann

Behrman, a lévita, élesen és borzongatóan hasító hangon valami kabbalista varázsmondást kiáltott a mezők békés estelébe: A Messiás-király meg fog jelenni és a Napkelet felragyogó csillaga kigyújtja az éjfélnak hét csillagát és fekete tüzoszlop fog alányulakodni az égből hatvan napon által. Akkor aztán minden népek egyesülni fognak Jákob ivadéka ellen és nagy sötétség leszen a földön tizenöt napon át.

Háborodott kiáltással tört Maier Náthán, — akit szorongatói végre szabadon bocsájtottak, — a zsidók embergyűrűjébe, rácsapott Rachelre, fejét két tenyere közé fogta, simogatta és halálös gyötöréssel faggatta, hogy miért ment el hazulról és vajjon nem beteg-e? Rachel a fejét rázta.

Federleinnak, a szabónak és a fésűsmesternek, ugylátszik, inába szállt a bátorsága és a többiek élén, dolgukvégezetlen állottak odább. A ronhofi parasztot elküldötték Wagenfeil tisztelendő urhoz, hogy jelentést tegyen neki és így, a Svédok halma miatt, minden felelősséget elhárítsanak magukról. A két henteslegény, valamint az aranymives, akik mindhárman nagyon nyomott kedélyűeknek látszóttak, hamarosan nyugodalmas jócákát kívántak és a szabó és Hornschuh ur magukra maradtan bandukoltak tovább. A dülöt mentén egy szekér jött velük szembe, a kocsis jó ismerőse volt Hornschuhnak és mostan aztán megkezdődött a kölcsönös gondolatcsere. A kocsis nyomozó dolgokat tudott mondani különös égi

Alexandru Constantinescu javaslatot tett, hogy a közvégi választásokra való tekintettel, a parlament üléselt február 20 áig napolják el. Ezt

Mennyi vagyona van Európa jegybankjainak

Legmagasabb a hivatalos kamatláb Lengyelországban

(Cluj-Kolozsvár, január 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) Egy ország gazdasági életét és főképen pénzügyi rendszerét azok a tényezők szabályozzák, amelyek az illető ország vagyoni helyzetéből erednek. A háború után ezek a tényezők meglehetősen bizonytalanok lettek, a közöttük fennálló erőviszonyok annyira eltolódtak, hogy ez mindennél károsan érezte hatását a gazdasági életre. Éppen ezért nem lehet egészen komoly alapnak tekinteni azokat a statisztikákat, amelyek az egyik külföldi számlában jelent meg az egyes államok pénzügyi helyzetéről. Az egyébként érdekes statisztika szerint Európa 15 államának vagyoni helyzete a bankjegykibocsátó intézetek vagyoni állapota szerint igazodik. Ezeknek a nemzeti bankoknak a vagyoni helyzete pedig 1923. január elején a következő volt:

Banque de France (kamatláb 6 százalék): aranykészlet 5869 3, külföldön diszponibilis 567 9, forgalomban levő bankjegyek 51982 7, értékpapír tárca 4731 6, folyószámla és letétek 3623 3, állami értékpapírkölcsön 2592 6, különböző akciók 3312 2 millió frank.

Bank of England (kamatláb 4 százalék): aranyfedezet 142 9, arany és ezüst bankbetétek 17, bankjegyforgalom 143 1, kereskedelmi leszámítoló tárca 87 4, állami értékek 46 3, magánbetétek 124 8, közbetétek 12 millió font sterling.

Federal Reserve Bank of United States of America (kamatláb 4 százalék): aranytartalék 3704 2, bankjegyforgalom 1835, tartaléktörke 334 8, leszámított értéktárca 749 6, vásárolt értéktárca 302 8, közértékek tárcaja 377, betétek 2308 6 millió dollár.

Deutsche Reichsbank (kamatláb 9 százalék): aranykészlet 1208, külföldi letétek 96 6, idegen valuták 402 5, csekkek és intézvénnyek 1914 7, más aktívák 589 5, leszállított alaptörke 122 7, ki nem bocsátott részvények 177 2, bankjegyforgalom 2960 4, esedékes kötelezvények 696 9, más anyagszámlák 464 millió márká.

Svenska Bank (kamatláb 4 5 százalék): aranykészlet 230, bankjegyforgalom 525 6, értékpapírok 425 8 millió svédkorona.

Banka d'Italia (kamatláb 7 százalék): arany és ezüst tartalék 1548 2, bankjegyforgalom 15 021 8, értékesítési tárca 4866 5, kötvényelőlegek

az időt a képviselők és szenátorok arra használják fel, hogy propagandát fejtsenek ki a választások sikere érdekében.

2644 9, letétek 1431 2 millió líra.

Deutsch österreichische National-Bank: kamatláb 9 százalék): aranykészlet 14 830 2, Erőse valuták 505 793 9, bankjegyforgalom 816 856 6, áru és értékesítési tárca 141 9, más aktívák 434 659 3, letétek 97 591 2, más passzívák 392 912 6 ezer osztrák schilling.

Narodni Banka Csekoslovenska (kamatláb 6 5 százalék). Arany- és ezüstkészlet 1032 7, külföldön diszponibilis 1198 5, bankjegyforgalom 8408 3, értékesítési tárca 474 5. Kötvények 355 4, állami értékpapírokra nyújtott kölcsön 457 9 millió csehkorona.

Narodna Banka Polska (kamatláb 12 százalék). Aranyállomány 133 641, külföldi valutákban 69 703, bankjegyforgalom 381 424, letétek 100 953, leszámítási tárca 289 385.

Banca SHS. (kamatláb 6 százalék). Aranyfedezet 75 7, ezüstkészlet 18 1, külföldön diszponibilis 355 7, bankjegyforgalom 3924 9, értékesítési tárca 1136 4, állami előleg 2966 3, állami birtokok 2138 3 millió dinár.

Magyar Nemzeti Bank (kamatláb 7 százalék). Aranyfedezet 49 264 3, ezüstállomány 952 8, bankjegyforgalom 415 514 9, áruleszámitási tárca 134 181 3, állami kölcsön 156 337 7, letétek 214 147 7 ezer pengő (egy pengő annyi mint 12 500 korona).

Banque Nationale de Belgique (kamatláb hét százalék): arany és ezüstkészlet 395 3, bankjegyforgalom 7471 3, folyószámla és letétek 57422 millió frank.

Finlandsche Bank (kamatláb hét és félszázalék): aranykészlet 43 2 külföldön diszponibilis 1473 4, bankjegyforgalom 1278 1, leszámítási tárca 426, állami kötvények 400 4 millió márká.

Goszdarszvenii Bank (Orosz állami bank) (kamatláb nyolc százalék): aranyfedezet 18239, platinakészlet 3374, idegen bankjegyek 4887, intézmények 185, leszámítási tárca 52209, bankjegyforgalom 78136 ezer cservonec.

Banque Nationale de Bulgarie (kamatláb hét százalék): aranyfedezet 58 4, intézvénnyek 3 2, bankjegyforgalom 4073 7, értékesítési tárca 452 8, államadósság 4588 8, hosszulejárata előlegek 493 3 millió leva.

jelekről és a világ közeli végéről.

— Még jó, — mondotta a kocsis, — hogy Nürnbergben nincsenek zsidók, mert a nürnbergi polgármesterek néhanapján még okos dolgokra is kaphatók. És hevenyén elbeszélte, hogy a nürnbergi „zsidók halmán“ egy nagy követ látott, amelyen a következő felírás volt:

Eme kő a zsidók után maradt emlék Nürnbergből őket hogy kiűzték nemrég. Kiktől is az Isten tovább is megmentsen Anno ezernégyszázkilencvenkilencben.

Az utcák lassan megteltek holdfényvel. A közeli erdőkből őszi ködös illatok áradtak. A fák levelei, esőtől nedvesen, ezüstösen csillogtak és remegtek az esti szélben.

A helység házaiban majdnem minden ablak ki volt világítva. A zsidók, mintha hárommennyi mécses gyújtottak volna, mint máskor és a keresztényeket valami határozatlan előérzet arra ösztökölte, hogy fenvirasszanak. Ósrégi próféciák közeledtek a teljesülés felé és a fülledtség, amely Napkeletről áradt ideig, olyan fojtogató volt, mint hajdanán, ezerhatszáz esztendővel ezelőtt.

Fiatl zsidó lányok futkostak az utcákon átal felbomlott hajjal. Némelyikük letépte melléről a ruhát és a szemök úgy ragyogott, mintha bortól volnának mámorosak.

Gyermekek ültek csoportokban az ajtók előtt és zsolnárokat és himnuszokat énekeltek a Messiásnak. A szobák mélyén egybegyűltek a vének és ájult áhitattal merültek belé a kabbala könyveibe. A szénpiac egyik házában a magasba nyújtakozott a tizenkilencéves Chajim Rappaport és azt mondotta:

— Ha csak nem volna Ő, aki egymagára vállalja Jiszráél megkínóztatásait, bizony mon-

dom, nincs ember, aki tovább is el tudná viselni. Hordani fogja a mi betegségeinket és levev az világról minden fájdalmat és gonoszt.

Akkor aztán hirtelen adta, hogy Sabbatai Cövi bátran kimondotta a négybetűs isten-nevet és a török Murad Effendi ennek hallatára azonnal megtért.

A főrabbi házában ötven ember és ötven asszony ült együtt közös lakomán. Mennél előbbrehaladt az est, annál zabolátlanabbá vált az örömmámor, annál izzóbbak lettek a fejek borban, évődésekben és szokatlan izgalomban. Sokan magosba hajgálták az ezüstszerleket sokan térdre hüllöttek és rekedt hangon imádságokat ordítottak. A többiek hamarosan követették a példát. Köröskörül sápadt arcok emelkedtek az asztal mellől, égő szemek báván me-redek a közeli világmegváltás elé: mint amikor a nyomorult rabszolga váratlanul visszakapja a szabadságát és fékevesztetten tépi a saját husát és tulajdon vagyonát tőri, szórja. Theiszela, a Knöcker felesége szinte szakadatlanul öntötte magába a nehéz burgundi bort gyerekes értelmetlenséggel dadogott heber szavakat a Messiás menyasszonyáról, amíg végre eszméletlenül hullott a földre.

Fiatal leánykák között akadtak, akik olyanok voltak, mint holmi furiák. Sikoltozás, nyögés és fülettépő gajdolás töltötte be a levegőt és őt részeg muzsikusk undorító zenével szolgált. Közben komor imádságok bugása, amit három vagy négy ember, a szoba egyik sötét sarkában létániázott, vagy egy fanatikusk megváltást hívó fölsikoltás, amire valami távoli utcából hasonló sikoltás felelt. Michel Chaszed, a kántor elhozta a templomból a Mózes törvénytekeresét és úgy táncolt vele, mint a szerelmesével.

Folytatása következik.

Hatszáz

Weismann az a

(New York, január 26.) A Palesztina-tott amerikai ötmillió ban január 22 én egy tották utnak, amely zajlott le. A kvóta félmillió dollert vete összegettel mér a dollárt jegyeztek le.

A gyűlés elnöke miting főszónokai N főbíró, rabbi Abba mann és Ben Zwi lébb eseménye Chaim vasása volt. Chaim hogy az amerikai z menyétől függő si igyekvő ezer és ezer szágépités je enlegi

— Ha ni mos

nem v Kolozsvár

(Cluj-Kolozsvár tudósítójától.) M közvégi választás losan is megállap 18, 19. és 20 án tanácsi határozat tettük, a törvény rosoiban a választás ilyen módon Kó ják megválasztat Munkatársur város házára, a választásokra v tást kapta:

— A választá vatalosan még u hoz mind a ma részéről semmi és így természet rendezés szer tanácsos szobáj Huszadika óta nézheti, vajjon amelyet huszad nak és 31-én v Aki nincs a joga van az e rafusa értelmé élni a városi sekben végső kérvényét csak tetbe, ha feleb gársági bizony talnak azt a h régebben tartó ségnek arról s relmező bünte

Akinek a alatt áll, anna lasztójoga nin A járásbíró lehet beadni a járásbíró má már nem fog

— Az illetéke statisztikát Kó nehezíti ezt a nemzetiségi tok alapján n teni. Sok ron választója va ségi-hovátan anyakönyveib a szászokra, a és más nemz leg be fogja nemzetisége módon, vagy zódést szere A választ ki fogják ké

teki ülésén közös deklarációt olvasnak fel, amelyben tiltakoznak az ellen, hogy a kormány mandátumának lejártá elölejtésén választásokat írjon ki. Ha a mai tanácskozáson a vezérbizottság úgy látná, hogy a pénteki dátum igen késő ennek a tiltakozásnak kihangsúlyozásához, a holnapi napon az összes lapokban ilyen értelmű kommunikét fognak közzétenni.

Az egyesült ellenzék körében egyébként a hangulat rendkívül optimisztikus. Most már bizonyosra vehető, hogy a két párt együttműködése elől minden nehézség elhárul s ebben a kérdésben már a mai napon nagyarányú előrehaladás várható.

A néppárt csalódott a liberálisokban

Petre Papacostea, a néppárt egyik vezetőembere, az egyik fővárosi lap munkatársának kijelentette, hogy a néppárt azért tett ajánlatot az ellenzéknek, mert nagyon csalódott a liberális pártban. A liberálisok ugyanis mindent saját érdekük szemellett tartásával cselekszenek, sokszor az ország érdekeit is figyelmen kívül hagyva.

A néppárt ajánlatáról Argetoianu kijelentette, hogy rezerváltan kell viselkedni a néppárt minden akciójával szemben, mert a multjuk minden lépését gyanússá tünteti fel.

Az az ülés, amelyen a néppárt ajánlatát elutasító határozatot meghozták, Maniu lakásán folyt le és éjjel után 1 óráig tartott.

Maniu reméli a megegyezést a parasztpárttal

Ujabb jelentés szerint a nemzeti párt vezérbizottsága ma délelőtt a nemzeti párt klubhelyiségében ülést tartott, amelyen Maniu Gyula hosszabb exozét mondott a politikai helyzetéről, kapcsolatban a parasztpárttal folytatandó tárgyalásokkal. Ismertette a parasztpárt új prozozícióját s kijelentette, hogy az nem sokban különbözik az eddigi feltételektől, mindazonáltal meg van az alapja annak, hogy a tárgyalások sikeres befejezését remélhessük. A parasztpárt javaslata koalíciós alapon óhajtja a kormányzati kérdéseket megoldani az összes ellenzéki erők bevonásával. Egy órákor az ülést félbeszakították.

Az ülésről kijöve Maniu Gyula az „Adeverul“-nak optimista nyilatkozatot tett. Reméli, hogy a tárgyalások eredménnyel fognak befejeződni. Egyetlen kérdés tisztázatlan még, de ez már nem állhatja útját a megegyezésnek. A „Rapid“ távirati iroda jelentése szerint

A fürthi messiás

— Regény —

11

Irtta Jacob Wassermann

Behrman, a lévita, élesen és borzongatóan hasító hangon valami kabbalista varázsmondást kiáltott a mezők békés estelébe: A Messiás-király meg fog jelenni és a Napkelet felragyogó csillaga kigyújtja az éjfélnék hét csillagát és fekete tüzoszlop fog alányulakodni az égből hatvan napon által. Akkor aztán minden népek egyesülni fognak Jákob ivadéka ellen és nagy sötétség leszen a földön tizenöt napon át.

Háborodott kiáltással tört Maier Náthán, — akit szorongatói végre szabadon bocsájtottak, — a zsidók embergürtjébe, rácsapott Rachelre, fejét két tenyere közé fogta, simogatta és halálos gyöttrődéssel faggatta, hogy miért ment el hazulról és vajjon nem beteg-e? Rachel a fejét rázta.

Federleinnak, a szabónak és a fésűsmesternek, ugylátszik, inába szállt a bátorsága és a többiek élén, dolgukvégezetlen állottak odább. A ronhofi parasztot elküldötték Wagenfeil tisztelendő urhoz, hogy jelentést tegyen neki és így, a Svédék halma miatt, minden felelősséget elhárítsanak magukról. A két henteslegény, valamint az aranymives, akik mindhárom nagyon nyomott kedélyűeknek látszóttak, hamarosan nyugodalmat jócákát kívántak és a szabó és Hornschuh ur magukra maradtan bandukoltak tovább. A dülönt mentén egy szekér jött velük szembe, a kocsis jó ismerőse volt Hornschuhnak és mostan aztán megkezdődött a kölcsönös gondolatsere. A kocsis nyomozó dolgokat tudott mondani különös égi

Alexandru Constantinescu javaslatot tett, hogy a községi választásokra való tekintettel, a parlament üléselt február 20 áig napolják el. Ezt

az időt a képviselők és szenátorok arra használják fel, hogy propagandát fejtsenek ki a választások sikere érdekében.

Mennyi vagyona van Európa jegybankjainak

Legmagasabb a hivatalos kamatláb Lengyelországban

(Cluj-Kolozsvár, január 26 Az Uj Kelet tudósítójától.) Egy ország gazdasági életét és főképen pénzügyi rendszerét azok a tényezők szabályozzák, amelyek az illető ország vagyoni helyzetéből erednek. A háboru után ezek a tényezők meglehetősen bizonytalanok lettek, a közöttük fennálló erőviszonyok annyira eltolódtak, hogy ez mindenütt károsan érezte hatását a gazdasági életre. Eppen ezért nem lehet egészen komoly alapnak tekinteni azokat a statisztikákat, amelyek az egyik külföldi számlában jelent meg az egyes államok pénzügyi helyzetéről. Az egyébként érdekes statisztika szerint Európa 15 államának vagyoni helyzete a bankjegykibocsátó intézetek vagyoni állapota szerint igazodik. Ezeknek a nemzeti bankoknak a vagyoni helyzete pedig 1923. január elején a következő volt:

Banque de France (kamatláb 6 százalék): aranykészlet 5869 3, külföldön diszponibilis 567 9, forgalomban levő bankjegyek 51982 7, értékpapírtárca 4731 6, folyószámla és letétek 3623 3, állami értékpapírkölcsön 2592 6, különböző akívák 3312 2 millió frank.

Bank of England (kamatláb 4 százalék): aranyfedezet 142 9, arany és ezüst bankbetétek 17, bankjegyforgalom 143 1, kereskedelmi leszámítoló tárca 87 4, állami értékek 46 3, magánbetétek 124 8, közbetétek 12 millió font sterling.

Federal Reserve Bank of United States of Amerika (kamatláb 4 százalék): aranytartalék 3704 2, bankjegyforgalom 1835, tartaléktörke 334 8, leszámított értéktárca 749 6, vásárolt értéktárca 302 8, közértékek tárcája 377, betétek 2308 6 millió dollár.

Deutsche Reichsbank (kamatláb 9 százalék): aranykészlet 1208, külföldi letétek 96 6, idegen valuták 402 5, csekkek és intézvények 1914 7, más aktívák 589 5, leszállított alaptörke 122 7, ki nem bocsátott részvények 177 2, bankjegyforgalom 2960 4, esedékes kötelezvények 696 9, más gazdaságok 464 millió márka.

Svenska Bank (kamatláb 4 5 százalék): aranykészlet 230, bankjegyforgalom 525 6, értékpapírok 425 8 millió svédkorona.

Banka d'Italia (kamatláb 7 százalék): arany és ezüst tartalék 1548 2, bankjegyforgalom 15 021 8, értékeszámitolási tárca 4866 5, kötvényelőlegek

2644 9, letétek 1431 2 millió lira.

Deutsch österreichische National-Bank: kamatláb 9 százalék): aranykészlet 14 830 2, Erőe valuták 505 793 9, bankjegyforgalom 816 856 6, áru és értékeszámitolási tárca 141 9, más aktívák 434 659 3, letétek 97 591 2, más passzívák 392 912 6 ezer osztrák schilling.

Narodni Banka Csekoslovenska (kamatláb 6 5 százalék): Arany- és ezüstkészlet 1032 7, külföldön diszponibilis 1198 5, bankjegyforgalom 8408 3, értékeszámitolási tárca 474 5. Kötvények 355 4, állami értékpapírokra nyújtott kölcsön 457 9 millió csehkorona.

Narodna Banka Polska (kamatláb 12 százalék): Aranyállomány 133 641, külföldi valutákban 69 703, bankjegyforgalom 381 424, letétek 100 953, leszámítolási tárca 289 385.

Banca SHS (kamatláb 6 százalék): Aranyfedezet 75 7, ezüstkészlet 18 1, külföldön diszponibilis 355 7, bankjegyforgalom 3924 9, értékeszámitolási tárca 1136 4, állami előleg 2966 3, állami birtokok 2138 3 millió dinár.

Magyar Nemzeti Bank (kamatláb 7 százalék): Aranyfedezet 49 264 3, ezüstállomány 952 8, bankjegyforgalom 415 514 9, áruleszámitolási tárca 134 181 3, állami kölcsön 156 337 7, letétek 214 147 7 ezer pengő (egy pengő annyi mint 12 500 korona).

Banque Nationale de Belgique (kamatláb hét százalék): arany és ezüstkészlet 395 3, bankjegyforgalom 7471 3, folyószámla és letétek 57422 millió frank.

Finlandsche Bank (kamatláb hét és fél százalék): aranykészlet 43 2 külföldön diszponibilis 1473 4, bankjegyforgalom 1278 1, leszámítolási tárca 426, állami kötvények 400 4 millió márka.

Gosudarstvenii Bank (Orosz állami bank) (kamatláb nyolc százalék): aranyfedezet 18239, platinakészlet 3374, idegen bankjegyek 4887, intézvények 185, leszámítolási tárca 52209, bankjegyforgalom 78136 ezer cservonec.

Banque Nationale de Bulgarie (kamatláb hét százalék): aranyfedezet 58 4, intézvények 3 2, bankjegyforgalom 4073 7, értékeszámitolási tárca 452 8, államadósság 4588 8, hosszulejratu előlegek 493 3 millió leva.

jelekről és a világ közeli végéről.

— Még jó, — mondotta a kocsis, — hogy Nürnbergben nincsenek zsidók, mert a nürnbergi polgáremberek néhanapján még okos dolgokra is kaphatók. És hevenyen elbeszélte, hogy a nürnbergi „zsidók halmán“ egy nagy követ látott, amelyen a következő felírás volt:

Eme kő a zsidók után maradt emlék Nürnbergből őket hogy kiütették nemrég Kiktől is az Isten tovább is megmentsen Anno ezernégyszázkilencvenkilencben.

Az utcák lassan megteltek holdfényvel. A közeli erdőkből őszi ködös illatok áradtak. A fák levelei, esőtől nedvesen, ezüstösen csillogtak és remegtek az esti szélben.

A helység házaiban majdnem minden ablak ki volt világítva. A zsidók, mintha hárommennyi mécszet gyújtottak volna, mint mások és a keresztényeket valami határozatlan előérzet arra ösztökölte, hogy fenvirasszanak. Ósrégi próféciák közeledtek a teljesülés felé és a fülledtség, amely Napkeletről áradt idáig, olyan fojtogató volt, mint hajdanán, ezerhatszáz esztendővel ezelőtt.

Fiatalsidó lányok futkostak az utcákon által felbomlott hajjal. Némelyikök letépte melől a ruhát és a szemök úgy ragyogott, mintha bortól volnának mámorosak.

Gyermekek ültek csoportokban az ajtó előtt és zoltárokat és himnuszokat énekeltek a Messiásnak. A szobák mélyén egybegyültek a vénék és ajult áhitattal merültek belé a kabbala könyveibe. A szénpiac egyik házában a magasba nyújtakozott a tizenkilencéves Chajim Rappaport és azt mondotta:

— Ha csak nem volna Ő, aki egymagára vállalja Jiszráél megkinoztatásait, bizony mon-

dom, nincs ember, aki tovább is el tudná viselni. Hordani fogja a mi betegségeinket és levesz a világról minden fájdalmat és gonoszt.

Akkor aztán hirül adta, hogy Sabbatai Cövi bátran kimondta a négybetűs isten-nevet és a török Murad Effendi ennek hallatára azonnal megért.

A főrabbi házában ötven ember és ötven asszony ült együtt közös lakomán. Mennél előbbrehaladt az est, annál zabolátlanabbá vált az örömmámor, annál izzóbbak lettek a fejek borban, évdésekkben és szokatlan izgalmakban. Sokan magosba hajigálták az ezüstserlegeket-sokan térdrehullottak és rekedt hangon imádságokat ordítottak. A többiek hamarosan követtek a példát. Köröskörül sápadt arcok emelkedtek az asztal mellől, égő szemek báván meredtek a közlő világmegváltás elé: mint amikor a nyomorult rabszolga váratlanul visszakapja a szabadságát és fékevesztetten tépi a saját husát és tulajdon vagyonát tőri, szórja. Thelszela, a Knöcker felesége szinte szakadatlanul öntötte magába a nehéz burgundi bort gyerekes értelmetlenséggel dadogott héber szavakat a Messiás menyasszonyáról, amíg végre eszméletlenül hullott a földre.

Fiatalsidó lányok között akadtak, akik olyanok voltak, mint holmi furiák. Sikoltozás, nyögés és fülettépő gajdolás töltötte be a levegőt és öt részeg muzikus undorító zenével szolgált. Közben komor imádságok bugása, amit három vagy négy ember, a szoba egyik sötét sarkában létámozott, vagy egy fanatikus megváltást hívó fölsikoltás, amire valami távoli utcából hasonló sikoltás felelt. Michel Chaszed, a kántor elhozta a templomból a Mózes törvénytekerését és úgy táncolt vele, mint a szerelmesével.

Folytatása következik.

Hatszáz

Weismann az a

(New York, január 27.) A Palesztina-ban január 22 én egy tötök utnak, amely zajlott le. A kvóta félmillió dollert vete összeből m/r a dollárt jegyezték le.

A gyűlés elnöke miting fészónokai N főbíró, rabbi Abba man és Ben Zwi löbb eseménye Chaim vasása volt. Chaim hogy az amerikai z menyétől függ, si igyekvő ezer és ezer szágépítés je enlegi

— Ha ni most

nem v

Kolozsvár

(Cluj Kolozsvár tudósítójától.) M községi választások losan is megállap 18, 19, és 20 á tanácsi határozat tettük, a törvény rosókban a válas ilyen módon Kol ják megválasztar Munkatársun városházára, s h választásokra v tást kapta:

— A választó valatosan még n hoz mind a mai részéről semmifé és így természet rendelkezés szem tanács: szobájá Huszadika óta nézheti, vajjon amelyet huszad nak és 31-én v

Aki nincs a joga van az eg rafusa értelmé élni a városi J sebben végső kérvényét csak tetbe, ha felebl gársági bizony talnak azt a h régebben tartöz ségnek arról sz relmező bünte

Akinek ál alatt áll, anna lasztójoga ninc

A járásbíró lehet beadni f a járásbírósg már nem foga — Az illetéke statisztikát Ko nehezíti ezt a nemzetiségi tok alapján ne teni. Sok rom választója va ségi hovátari anyakönyveib a szászokra, a és más nemze leg be fogja nemzetisége n módon, vagy jölet szerez — A választó ki fogják ké

Már sokkal inkább dominál a zenei jelleg a Vigoperában.

Ez a kis, intim színház, a frankfurti zsidó Offenbach jóvoltából sokkal párisiasabb, mint a Nagyopera és a saját műsorát (a vig- és a rövidebb lélegzetű operákat) zenei szempontból kielégítőbben nyújtja a közönségének.

Mind a két operáról, valamint az operákat olykor bemutató Trianon Lyrique és Odéon színházakról is azt lehet mondani, hogy következetesen nem akarják a zenét kismelni és érvényre juttatni az operákban, hanem ezen műfaj felépítésének megfelelőleg adni akarják különböző művészeteknek összességét, foglalkoztatni akarják egyidőben a hallást, a látást, a képzeletet, de egyiket sem a másik rovására. A zene bizárolagos kifejezését átengedik a zenekaroknak és egyes előadó művészeknek, akik a hangversenyterem közönségével ismeretik meg a muzsika halhatatlan alkotásait.

(A hangversenyterem világa)

Ha Páris zeneszínházai nem is állanak annyira a vokális zene szolgálatában, mint más európai operák, a nehéz muzsikát, a földkerekség legjobb előadóművészeit megtaláljuk más helyeken. Nincs nap Párisban, hogy ne legyen legalább két koncert, de szombatestéken tíz-tizenöt is van néha és a zs. folt házak egyáltalán nem tartoznak a ritkaságok közé.

A szimfonikus zenekarok közt minden foka a művészi készségnek képviselve van. Legelső helyen áll a filharmonikusok zenekara és mellé a Lamoureux zenekar, utánuk következik a százhusztagú Colonne-orkheszter. Ezeknek a zenekaroknak a hangversenyén a rendes tagokon kívül mindig az éppen Párisban időző legjobb zeneművészek közül egynehány is részt vesz. Rendszerint Cortot, Lazare Lévy, Ninon Vallin szokta a műsor egy-egy darabját zenekarkísérettel játszani.

Ez a Lévy a zenekarok régi jó hirneve és a mindig bámulatos izéssel összeállított műsor gondoskodnak arról, hogy hálás publikummal telt ház legyen. A közönség Páris lakosságának minden rétegéből telik ki: elegáns magánautók állanak a hangversenyterem épülete előtt és szegényebbsorsúak százai tolonganak sorbaállva, hogy ők is bejuthassanak. Nagyon sokan komoly zeneértők közülük és ha csak nagyon ritka az a hallgató, aki német mintára a darab kottájával a kezében figyeli a tétel előadását, annak az az oka, hogy a párisi szeret a zene hangjai mellett kissé álmodni és izléstelennek tartja a zene „kontrollálását”. Érdekes ellenben, hogy ugy a fentemlített, mint a többi zenekarok szokott közönségében aránylag nagyon sok külföldi akad.

(A legnagyobb művészek számára is Páris a start)

Hogy az egyes hangversenyművészek számára mit jelent Páris, azt talán a legjobban azzal lehet jellemezni, hogy egész Európa hegedűművészei, akiknek pénzügyi okokból Amerika jelenti a siker tetőpontját, Amerika előcsarnokának Párisot tekintik és nem Milanót, Bécsot, vagy Londont. Tíz-tízben vannak azzal, hogy Páris mindent megnyit a számukra. Így lehet magyarázni azt a körülményt, hogy a legnagyobb, a legbeérkezettebb művészek is Európán túli külföldről jövet, először Párisban „vizitálnak le”. Egyrészt nem akarnak hálátlanok lenni azzal a közönséggel szemben, amelynek oly sokat köszönhetnek, azután meg Páris anyagi szempontból sem hálátlan terep a hangversenyelőadók számára. Különösen azok a művészek, akik az Operában, vagy a Gaveau-teremben hangversenyezhetnek, nem panaszkodhatnak fellépésük materiális vonatkozásai miatt sem.

Hubermann, Kubalik, Heifetz, Friedmann Ignác, Pablo Cazals minden évben legalább két hangversenyt adnak Párisban.

(Páris zenei élete nem törődik a külfölddel)

A külföldiek, az igaz, csak elég későre veszik észre, hogy zenei szempontból mit kaphatnak Párisban.

Kár minden kísérlet, mert

BLATT

harisnyái a legjobbak

risban, míg más metropolisokban ez sokkal könnyebb, sokkal jobban magától adódik. Amidőn egy párisi hangversenyiroda tulajdonosánál érdeklődtem, hogy ennek a rehezzen hozzáférhetőségnek mik az okai, ezt a választ kaptam, hogy egyrészt nem tartanak Párisban nagyon igényt a külföldi közönségre, mert Páris saját társasága is elég garancia a feltétlen sikerre, másrészt meg nem akarnak azáltal, hogy túlságosan nagy dobort vernek a zenének,

ebből a „leghajlékonyabb művészetből száraz, emésztetetlen tudományt csinálni”.

És Párisban ez igazán érthető, ahol minden tudománynak a lejtágabb tere nyílik, hogy nem akarnak a művészetek sorából egyet elvonni, hogy a tudományok szimát gyarapítsák. Victor Hugo Part pour l'art-ját (művészet a művészetért) a francia így értelmezi: l'art par l'art (a művészetben a művészet). Fischer Ernő

Véglegesen létrejött

a nemzeti párt és parasztpárt fuziója?

(Bucuresti-Bukarest, január 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) A nemzeti párt végrehajtó bizottsága ma délután is folytatta üléseit, amelyeken Maniu befejezte expozéját. Utána a következők beszéltek: Filipescu, Vladescu Arges, Joanitzescu, Oroman, Anghelescu szenátor, Dragomirescu, Argetoianu és még többen. Az értekezletet holnap folytatják.

A gyűlésről kijövet Joanitzescu a „Rapid” munkatársának kijelentette, hogy mindenki az együttműködést akarja, de természetes, hogy a választási erők számarányának megfelelően. A hangulat rendkívül bizakodó. Egyes verziók szerint a fuzió már befejezett tény.

Hadbírósi eljárás indul

a zavargó bukaresti diákok ellen

A Keresztény Diákok Szövetsége memorandumban is tiltakozik Reiner professzor előadásai ellen

(Bucuresti Bukarest, január 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) Két héttel ezelőtt minden különösebb apropós nélkül Bukarestben újra kiújult az antiszemita diáktüntetések. Az antiszemita manifesztáció ezuttal is egyetemi csatározásokban és utcai demonstrációkban élte ki magát, amelyek tudvalevőleg egy újságíró és három zsidó egyetemi hallgató súlyos megsebesülését eredményezték.

Tegnap a fővárosi egyetemen újabb zavargások voltak. Babes professzor előadásán a diákok kikergették a zsidó hallgatókat, akik, hogy megmeneküljenek az inzultus elől, a könyvtári terembe zárkóztak be, majd amikor itt is veszélyeztetve látták épségüket, Babes professzor lakásán rejtőzködtek el, amíg megfelelő karhatalom nem jött ki. Reiner professzort

a tüntetők megakadályozták abban, hogy előadását megtarthassa. A diákokat nem engedték be az előadásra, sőt 80 katonarvos növendék is megakadályozták az előadáson való részvételben.

Ma délelőtt a hadbírósi eljárás a tegnapi egyetemi zavargásokkal kapcsolatban 3 egyetemi hallgató ellen eljárást indított. Az eljárás során kiderült, hogy az antiszemita diákok vasárnap a keresztény diákok szövetségében ülést tartottak, amelyen elhatározták, hogy minden rendelkezésükre álló eszközzel megakadályozzák Reiner professzor előadásait.

A diákok egyébként ma délelőtt küldött-ségileg jelentek meg a fővárosi egyetem rektoránál és ilyenértelmű memorandumot nyújtottak át a rektornak.

Parlamentari bizottság tárgyalja

a német fajvédők politikai gyilkosságait

A kampóskeresztesek visszasi-ják Rathenaut

(Berlin, január 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) Egész Németország közvéleményét szokatlan módon izgatják mostanában azok a tárgyalások, amelyeket a Reichstag folytat a völkischekre támaszkodó orgyilkos-szervezetek ellen. A szabadelvűpártok, élükön a szociáldemokraták, parlamentari bizottság kijelölését kérik, amelynek feladata lesz, kinyomozni minden részletét ennek a borzalmas terror-alkulatnak.

Süager szociáldemokrata kifejti az okokat, amelyek a borzalmas gyilkosságokra vezettek. A birodalmi hadseregben, a Reichswehrben olyanok a viszonyok, hogy ezek mellett dusan burjánzóhatott az orgyilkosság minden fajtája.

Hozzájárult a német igazságszolgáltatás is ehhez a nemzeti rákfenséhez, végül főindítéket a nemzetiségi heccelődések adtak, amelyek valósággal szították ezt a gyilkos mentalitást, amely egészen megfertőzte a német közélet jelentős rétegét. A gyilkosok, majdnem kivétel nélkül, egykori katonatisztek és őrmesterek: a gyilkosságokat gyáván, hátulról való megtámadással és állati kegyetlenséggel hajtották végre. Legtöbbje a gyilkosoknak tagja volt az ugynevezett „Fekete Reichswehrnek.” A német hadsereg egyenruháját viselték; egy fordított sas a kokárdán, ez volt a jelvényük. Jelszavuk volt: „A varjak lateritve!” Schulz, az orgyilkosok bandafőnöke, mint főhadnagy szolgált a Reichswehnrél.

A bajor főállambiztos helyettese, v. Aufsess, aki ma is hivatalában van, kijelentette nyilvános gyűlésen, hogy Bajorországban semmilyen körülmények között ki nem szolgáltatnák az Erzberger-gyilkosokat. A nemzeti heccelődések ma már odáig fajultak, hogy Hindenburg birodalmi elnökröt is célbavették. E heccelődések körül Ludendorffnak van mindenkor legnagyobb szerepe. Ő volt az, aki legutóbb azt írta egyik völkisch-újság vezérelkében, hogy Hindenburg a nemzeti akarat veszedelme.

— Vajjon — kérdi fennhangon — nem lát-

ják a völkischek, hogy Ludendorff megboldult?

E szavakra a völkischek fölugrálának padjaikról és öklükkel fenyegetik meg a szónokot.

Rönneberg demokrata pártja nevében nyilatkozatot tesz, amelyben kijelenti, hogy a közvélemény még mindig izgalommal van eltelve a völkisch alakulatok gyilkosságai miatt, főleg azért, mert a gyilkosok elleni törvényeségi tárgyalásokat a nyilvánosság kizárásával tartják meg. Az ítéletek pedig egyáltalán nem voltak alkalmasak arra, hogy megnyugassák a közvéleményt. A demokratáfrakció követeli tehát a parlamentari bizottság kirendelését abból a célból, hogy ugy a gyilkosok, mint a mögöttük álló politikusok üzelmel végre nyilvánosságra kerüljenek.

A támadásokra végül Stohr völkisch képviselő válaszolt. Kijelentette pártja nevében, hogy a politikai gyilkosságokat morális, erkölcsi, v. l. és a politikai okosság szempontjából is elítéli. Azzal, hogy egy eszme képviselőjét elteszik láb alól, még nem szüntetik meg magát az eszmét. A tapasztalat megmutatta, hogy soha jobbak nem következnek. Ime meggyilkolták Rathenaut és ki jött utána? Ha parlamentari bizottságot jelölnek ki, mi állunk elébe. De nem szavazunk mellette, mert nem hiszszük, hogy a bizottság valamit el fog tudni intézni.

Mint hogy a német alkotmány értelmében a parlament kétharmad többséggel megszavazta a bizottság kirendelésére vonatkozó indítványt, a parlamentari bizottságot már össze is állították. A bizottság 21 tagból áll és legközelebb megkezdí működését.

KEKSZ ארטה. כשר אפילו למדררי ADLER-nél, Strada Gen. Mosoiu 2. ORADEA (vólt Kert-utca) ORADEA

Ju majc

A crna-tra Radics

(Belgrad, jától.) Az amé is elhatolt a h a félművelt k zugában forradalom Crna- ahol dr. Petro sást tartott és hívének vallo azzal kezdőd tója, névszerin Petronijevics cía” nem birt radzsics ellen.

Karadzics számában Rad terre hivatkoz is Darwin hi ban, akinek t közismert, ez burkolózott a szót sem vála

Ezzel azo ki a „kutyas osizmáját az huzni. Karad dultak azzal hogy vajjon az S. H. S. lának erkölcs türelem szell álláspontot k azaz Karadz vallja e, a m származásána

Popovics dezte meg e tuszminiszter Rad

Karadzic előtt Crna-T kés népnek majomtól sz általában n arra is, hogy káromolja az

De van a nyilvános ebben az tíg január tízen ből az Ön r Mikor n ki ezzel a c ahol az eva zsics egy pe dötta “Vren het az emb mint főnk ezt az elvet Önt, hogy “Vreme” leg désekre fel

1. Jóvál sának ilye reiben elle

2. Hajle oktatásügyi tetni?

Ismerve szétét, való — a lelkes s a hatalon hallgatásba

Igy teh kell majd az ember Merthogy zsics ellen Radics hal dik, sőt m grádi lelke adásorozat vics darvi ren igyek

Jugoszláviában is majompör kezdődött

A crna-travai majompörben a lelkészek Radicshoz fordultak orvoslásért

(Belgrád, január 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az amerikai majompör láza Európába is elhatolt s ha nem is a művelt nyugaton, de a félművelt keleten, annak is egy kis szarbiai zugában forradalmat idézett elő. A kulturforradalom Crna Trava szerbiai városban tört ki, ahol dr. Petronijevics egyetemi tanár felolvasást tartott és annak keretében nyíltan Darwin hívének vallotta magát. A tulajdonképeni baj azzal kezdődött, hogy Crna Trava egyik tanulója, névszerint Karadzics azonosította magát Petronijevicsel. Ezt a crna-travai „intelligencia” nem bírta elviselni s hajszát indított Karadzics ellen.

Karadzics kétségbeesésében a „Vreme” egyik számában Radics István jelenlegi kultuszminiszterre hivatkozott, mint olyanra, aki hivatalból is Darwin hívének vallja magát. Radics azonban, akinek természetudományos gondolkodása közismert, ezuttal is a diplomácia köpönyegébe burkolózott s Karadzics „Vreme”-beli cikkére szót sem választott.

Ezzel azonban Radics még nem mászott ki a „kutyaszorító”-ból s a dilemma spanyoloszmáját az ellenkező oldalról próbálja ráhuzni. Karadzics után ugyanis a lelkészek fordultak azzal a kellemetlen kérdéssel Radicshoz, hogy vajjon ő, a kultuszminiszter, akinek pedig az S. H. S. alkotmánya szerint minden iskolának erkölcsi nevelést kell adnia és a vallási álláspontot képvisel a crna-travai majompörben, azaz Karadzics, vagy a lelkészek álláspontját vallja e, a majom-elmélet, vagy az ember isteni származásának híve?

Popovics Jovan lelkész nyílt levélben kérdezte meg e kellemetlen kérdések felől a kultuszminisztert. A levél így hangzik:

Radics István miniszter urnak,
Belgrád

Karadzics Szevan tanító három hónap előtt Crna-Travába és az itteni nyugodt és békés népnek azt prédikálta, hogy az ember a majomtól származik, hogy nincs lelke és egyáltalában nincs Isten és ezért szabadságot érez arra is, hogy a papok előtt az utca közepén káromolja az Istent.

De van még valami, ami Önt érdekli, hogy a nyilvánosság előtt Ön is néhány szót szóljon ebben az ügyben, mivel Karadzics a „Vreme” január tizenegyedik számában cikke alkalmából az Ön nevére is hivatkozott.

Mikor néhány nappal ezelőt brosurát adtam ki ezzel a címmel: „Sveti Savski Crnotravci”, ahol az evangéliumi erkölcsről van szó, Karadzics egy példányt azzal a megjegyzéssel küldött a „Vreme”-nek, hogy lássák, „meddig terjedhet az emberi butaság” és egyidejűleg az Ön, mint főnöke nevére hivatkozott, hogy Ön is ezt az elvet képviseli. Ezért tisztelettel kérem Önt, hogy az igazság érdekében sziveskedjék a „Vreme” legközelebbi számában a következő kérdésekre felelni:

1. Jóváhagyja-e Karadzics Szevan és társainak ilyen erkölcs hirdetését, amely gyökereiben ellenkezik az evangélium erkölcsével?
2. Hajlandó-e Karadzics tanítót, mint közoktatásiügyi miniszter, ezen eljárásért megbüntetni?

Tisztelettel:
Popovics M. Jován, lelkész.

Ismerve Radics nagyon is hajlékony természetű, valószínű, hogy magamagát megtagadva, — a lelkészi felszólításnak sem tesz majd eleget s a hatalom és a miniszteri tárca kedvéért mély hallgatásba fog burkolózni.

Igy tehát mégis a vranjei törvényszéknek kell majd döntenie abban a kérdésben, hogy az ember a majomtól származik-e, vagy sem? Merthogy a crnatravaiak pört indítottak Karadzics ellen vallásnyilvánosság címén. Az ügy tehát Radics hallgatása ellenére is tovább folytatódik, sőt más téren is van folytatása. A belgrádi lelkészek ugyanis elhatározták, hogy előadásorozatban fogják megtámadni Petronijevics darvinisztikus állításait és tudományos téren igyekeznek azokat megdönteni.

Chamberlain intervencióra készül a magyar frankhamisitók ügyében

Briand ragaszkodik a franciák részvételéhez a bünösök kihallgatásánál. Bethlen nem fogadta a „Matin” külpolitikai munkatársát. Benoit Németországára is ki akarja terjeszteni a nyomozást

(Budapest, január 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) Briand francia miniszterelnök tegnap felszólítást küldött Climchant budapesti francia követhez, amelyben annak a határozott óhajának ad kifejezést, hogy a budapesti francia követ nyomtatékosan követelje a magyar kormánytól, miszerint adjon felhatalmazást a francia nyomozó hatóságoknak arra, hogy a frankhamisitás vádlottainak kihallgatásánál jelen lehessenek.

A sajtó állásfoglalása

Briandnak ezen utasításával kapcsolatban a „Budapesti Hírlap” azt a megjegyzést teszi, hogy ez a követelés nemcsak, hogy a magyar törvényeknek, hanem a nemzetközi joggyakorlatnak sem felel meg. Bethlen István és a magyar nemzet teljes erejére van szükség, hogy ezekben a nehéz napokban megőrizze higgadságát és a keserű poharat elhárítsa magától. A „Nemzeti Újság” szerint a magyar közvélemény elvárja a kormánytól, hogy a magyar törvényes alapon érvényt szerez és senkinek sem szolgáltassa ki az ország szuverenitását. A kormány kötelessége, hogy megfelelő diplomáciai formában tudomására hozza a francia kormánynak eme követelések jogtalanságát, tisztázza a francia kormány tévedését, elhárítván az országról a meg nem engedhető beavatkozást. A „Magyarország” kiemeli azt a tényt, hogy a francia kormány villámgyorsan megadta a választ báró Korányi Frigyes párisi magyar követ nyilatkozatára.

Ezzel szemben a „Világ”, Briand felszólításával kapcsolatban, azt fejtegeti, hogy a baloldali blokk Briand beavatkozásában nem látja a szuverenitás megsértését. Egyrészt, mert magyar érdek az, hogy a nyomozás eredménye haladéktalanul világosságra kerüljön, mivel a Magyarország ellen megszervezett rágalomhadjáratot nem lehet másképpen megdönteni, mint a nyomozás fordulatainak és eredményeinek teljes nyilvánosságra való hozatalával. Ha Magyarország érdekében a nyomozás teljes megvilágításba kerül és ha a kihallgatásoknál a Barque de France, vagy a francia rendőrség kiküldötte jelen van, akkor a rágalomhadjárat le van törve.

A litokratos harminc kérdés

Benoit, a francia nyomozó hatóságok budapesti főmegbízottja és Sauerwein, a „Matin” szerkesztője ma este Párisba utaznak. Benoit rendőrfelügyelő elutazása előtt fogadta a „Pesti Népló” munkatársát, akinek a frankhamisitás büntényének nyomozati állásáról a következő kijelentéseket tette:

— Holnap reggel Párisba utazom, tekintettel arra, hogy bizonyos vonatkozásban misszióm befejeződött. Hogy visszatérek-e Budapestre, arról egyelőre biztosat mondani még nem tudok. Nincsen kizárva, hogy olyan utasítást fogok kapni, melynek értelmében visszatérek. Hogy van-e köztem és a magyar nyomozó hatóságok között valamilyen ellentét, arról ebben a percben nem beszélhetek, de megáfólok minden olyan híresztelést, amely szerint köztem és a magyar nyomozó hatóságok között felmerült ellentétből kifolyólag panasszal fordultam volna akár Climchant követ urhoz, akár bárki máshoz. Tekintettel arra, hogy én ilyen panasszal hozzá nem fordultam, teljesen ki van zárva és a leghatározottabban meg kell cáfolnom azt, hogy Climchant követ ur Briand miniszterelnökhöz ebben az ügyben táviratot intézett volna és diplomáciai beavatkozást kért volna.

Az újságíró még megkérdezte, hogy mi az a harminc kérdés, melyekre a franciák felvilágosítást kértek.

— Sajnálom — felelte Benoit — erre még nem válaszolhatok, talán majd akkor, ha visszaszajóvok.

Bethlen nem fogadta Sauerweint

Jules Sauerwein, a „Matin” külpolitikai rovatvezetője, aki négy nap óta Budapesten tartózkodik, alkalmat keresett arra, hogy Beth-

lennel beszélhessen. Ezen célból egy előkelő magyar közéleti tényező útján közölte óhaját a miniszterelnökkel, aki Sauerwein részére a következő feleletet adta: Sauerwein mindjárt ideérkezése után olyan animozitást tanúsított Magyarországgal szemben, hogy tárgyalogosságában feltétlenül kételkednünk kell. Ennek következtében céltalannak tartják, hogy a magyar miniszterelnök őt fogadja.

Sauerwein a „Matin”-ba írt cikkében azt kívánja, hogy a hamburgi, hágai és magyarországi nyomozások Párisból egységes irányítással történjenek. A francia közegek kérdésekre a vádlottaktól csak kevésbé kielégítő válaszokat kaptak. „Magamnak is — írja Sauerwein — újságíró ankétemben számos nehézséggel kellett megküzdennem”.

Rendőri kordon mögött tárgyal a parlamenti bizottság

A frankhamisitás ügyében összeült parlamenti bizottság hétfői ülésén, amelyet a főrendiház épületében tartottak, megválasztották az ügy előadóját Rubinek István személyében. A bizottság üléskezési alkalmával szigorúan elzárták a főrendiház épületét az érdeklődők elől és sem képviselők, sem hírlapírók nem érintkezhetek az ülés tartama alatt a bizottság tagjaival, úgyhogy az ülésről csak rövid hivatalos jelentést adtak ki. A bizottság folytatásos ülését kedden délután 5 órakor tartja meg. A bizottság eddig még nem intézett megkeresést Strache főügyészhez.

Az „Uj Nemzedék” arról értesül, hogy a parlamenti bizottság kedden délután kihallgatja Bethlen István miniszterelnököt, Pesthy Pál igazságügyi minisztert és Rakovszky Iván belügyminisztert.

Hétfőn este az ügyészségen Windischgrätzet újra szembesítették Rába Dezsővel, a szembesítés eredményéről azonban még s mmi hír sem szivárgott ki.

A készülő vádirat Zadravecz bünösségét is megállapítja

Mint tudvalevő, Zadravecz püspöknek illetékes magyar körökkel kitűnő összeköttetései vannak, azonban — amint ma beavatott helyről közlik — ezen összeköttetések mégsem voltak elegendők arra, hogy a püspöknek a frankhamisitással kapcsolatos ügyét tisztára mossák. Budapesti tudósítónk jelentése szerint Zadravecz Istvánt felmentették állásától és további értesítéseink szerint a budapesti ügyészség a beadandó vádiratban Zadravecz püspök bünösségét is megállapítja.

Sauerwein mégsem utazik

Budapesten Sauerwein elutazása előtt hosszasan tanácskozott a francia követtel, aki a délutáni órákban Vavrecska cseh követtel is hosszabb tárgyalásokat folytatott. A magyar újságírókat a francia követségről azzal utasították el, hogy el vannak foglalva és semmilyen felvilágosítást nem adhatnak.

A késő esti órákban érkezett távirat szerint Sauerwein elhalasztotta párisi utazását, mert gróf Károlyi József Budapestre érkezett, hogy ismeretes interjúja ügyében találkozzék Sauerweinnal.

Chamberlain a frankhamisitókat védi?

Chamberlain angol külügyminiszter vasárnap Párisba érkezik és találkozni fog Briand francia külügyminiszterrel. A két diplomata az aktuális politikai kérdéseket beszéli meg és hír szerint az angol külügyminiszter a franciáknál Magyarország érdekében is intervenciót fog. Ezzel szemben olyan hírek is vannak forgalomban, hogy Benoit Párisban kérni fogja a frankhamisitással kapcsolatos nyomozás Németországra való kiterjesztését is.

szetből száraz, emész-

érthető, ahol minden nyílik. hogy nem egyet elvonni, hogy mások. Victor Hugo művésztért) a frank (a művészetben a Fischer Ernő

ója?

párt végrehajtó. Utána a követ-szenátor, Drago-

hogy mindenki az megfélemlen. A ny.

iltakozók

abban, hogy elő-akat nem engedték orvos növendéket adáson való rész-

a tegnapi egye-atban 3 egyetemi t. Az eljárás során diákok vasárnap égében ülést tar-k, hogy minden megakadályozzák

délelőtt küldött-osi egyetem rektorandumot nyuj-

gaít

dendorff megbo-

fölugrának pad-meg a szónokor. ja nevében nyi-entí, hogy a köz-mal van elteve-gai miatt, főleg törvényszéki tár-zásával tartják-alán nem voltak-g assák a közvé-követeli tehát a-ét abból a cél-ínt a mögöttük nyilvánosságra

r völkisch kép-pártja nevében, morális, erkölcsi, mpontjából is el-képviselőjét el-tek meg magát-gmutatta, hogy Ime meggyil-éna? Ha parla-ni állunk elébe. mert nem hisz-t el fog tudni

ny értelmében a megzavazta a zó indítványt, a e is állították. gközelebb meg-

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánáti zsidóság napilapja
Szerkesztők: Glaszkalay János és dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő Dr. Marton Ernő
Az Uj Kelet cikkeinek utánneműsítési és a fenn-
megjelölésével engedjék meg.

A mai naptár

Szerda
5686. Söbát 12.
1926. január 27.

— **Ferechide szenátusi elnök temetése.** Bukarestből jelentik: Ma délután temették el értségi közönség részvételével Ferechide Miklóst, a szenátus volt elnökét. A temetésen a király és Miklós herceg is résztvettek, akik a menetet egészen a Calea Victorieiig kísérték el. A gyászszobában Stroeie püspök segédletével, Miron Christea celebrálta a gyászszertartást, mely után elhangzottak a gyászbeszéd a következő sorrendben: Alexandru Constantinescu a kormány és a liberális párt, Nicescu Voicu az ilfovi ügyvédi kamara, Toni Iliescu a szenátus, Orleanu pedig a kamara nevében mondtak beszédet. Azután megindult a menet a temető felé. A gyászköcsi régy sarkán Vaitoiannu, Voicu Nicescu, Toni Iliescu és Alexandru Jonescu, a kamara elnöke mentek. A temetés a késő esti órákig tartott.

— **Cionisták is résztvesznek a szovjetválasztásokon.** Rigából jelentik: Az ukrán szovjetválasztások a hetekben fognak lezajlani. A kormány megengedte, hogy a pártonkívüliek és a cionisták saját jelölő listájukkal indulhassanak a választási közdelembe és megígérték, hogy a választási agitációt szabadon folytathatják. A cionisták azóta élénk agitációt fejtenek ki és a zsidó lakosságot a zsidó nemzeti és cionista követelések támogatására szólítják föl. Az eddigi jelek szerint a cionistáknak sikerülni fog — a zsidó kommunisták nagy ellenagitációja dacára — számos képviselőt behozni az ukrán törvényhozásba.

— **Március elsejéig meghosszabbították az újságírók vasuti szabadjegyeit.** Bukarestből jelentik: Az újságírók szabadjegyét február 28-ig ismét meghosszabbították. Érdekes, hogy ebben a kérdésben a legteljesebb tájékozatlanság uralkodik. Az összes lapok úgy tudták, hogy egy minisztertanács határozat folytán a szabadjegyek április elsejéig vannak meghosszabbítva és csak most szereztek tudomást a CFR igazgatótanácsának december 28-iki határozatáról, hogy a jegyek csak január végéig érvényesek. Ezt az újabb intézkedést, hogy ismét csak egy hónappal hosszabbították meg a jegyek érvényét, alkalmat adott arra, hogy a fővárosi sajtószervezetek kategórikusan felszólítsák a vasut igazgatóságát ennek a kérdésnek tisztázására.

— **Zsidó festő nagy sikere Londonban.** A budapesti Szumir-társulat, amely felöleli a magyar festők és szobrászok legkiválóbbjait, a napokban kiállítását rendezett Londonban. Ez alkalommal a legelőkelőbb angol művészeti társulat, az „International Societ of Sculptors and Painters” három díjat tűzött ki. Az első díjat Perlmutter Izsák zsidó festő nyerte el.

— **Az olasz jobboldali liberálisok belépnek a fascista pártba.** Rómából jelentik: Az eddigi jobboldali liberális párt közli, hogy feloszlik és beolvad a fascista pártba. A szenátus elfogadta a törvényjavaslatot, amely a külföldi olasz emigránsok megbüntetését követeli.

— **A német „fekete századok” áldozatainak száma szaporodik.** Berlinből jelentik: A „fekete századok” vértörvényszékeinek áldozatai közt egy osztrák is van. A rendőrség, amely a katonai terroristák vérengzéseit kutatja, Posen Henning hadnagy áldozatai után nyomozva, kiderítette, hogy Rathenowban szolgált egy Pöls nevű őrmester, akit a legénység nagyon szeretett. Posen hadnagy gyanakodott az őrmesterre és a rathenowi fekete századtól a berlini hadosztályparancsnokság irodájába rendelte, helyette pedig Schlömann őrmestert bízta meg a fekete század irodájának a vezetásával, mikor pedig a század legénysége emiatt lázongott, visszahívatta Pöls őrmestert, de csak né-

A központi zsidó választási bizottság felhívása a helyi bizottságokhoz

A központi zsidó választási bizottság legutóbbi ülésében foglalkozott a községi választások kiírása által beállott helyzettel, amely fokozott tevékenységet követel úgy a központi, mint a vidéki választási bizottságoktól. A központi bizottság sürgős felhívással fordul a községi és megyei zsidó választási bizottságokhoz avégből, hogy mindenütt figyelmeztessék a zsidó polgárokat arra a nagyfontosságú politikai aktusra, melyet a választásokban való részvétellel az erdélyi összizsidóság szempontjából jelent. Kötelességévé teszi a bizottságoknak, hogy írják össze a zsidó választókat és tegyék meg a megfelelő lépéseket a választási lajstromokból kimaradtak felvétele végett. Erős agitációval és felvilágosító munkával meg kell mozgatni a zsidó választókat, hogy járuljanak az urnák elé és dokumentálják, hogy a zsidósággal, mint politikai faktorról, számolni kell. A községi választásoknál elérendő egyetemes fellépés a zsidóságnak az országos választásoknál is megfelelő befolyást biztosít. A központi bizottság meg van róla győződve, hogy a zsidó választók legelemibb érdekei felismerésében és védelmében minél nagyobb számban fognak alkotmányos jogaik gyakorlásában résztvenni s az erdélyi zsidóság politikai érettségéről tanúságot tenni.

— **Zsidó kultúrelőadásorozat Lugoson.** Tudósítónk jelenti: Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség kulturprogramjának megfelelően a Lugosi Cionista Egyesület elhatározta kultúrelőadásorozat rendezését. Az első előadást dr. Lenke Manó főrabbi tartotta a „Talmud vádlói és védelmezői” címen. A rendkívül tartalmas és tanulságos előadás a közönség osztatlan érdeklődésével és tetszésével találkozott. A további előadások iránt is élénk érdeklődés nyilvánul meg.

— **Bíróság elé állítják cetatea-albai érseket.** Bukarestből jelentik: A kultuszminisztérium intézkedésére Curie cetatea albai érseket bíróság elé állítják, valamint Tomescu nevű titkárat is. A vád ellenük az, hogy a miniszter Tomescu titkárát fel függesztette és elbocsátotta állásából, ezzel szemben az érsek továbbra is megerősítette pozíciójában. Az ügy élénk megbeszélés tárgyát képezi egyházi körökben is, ahol kíváncsian várják a további fejleményeket.

— **Önként jelentkezett a temesvári posta milliós sikkasztója.** Temesvárról jelentik: Hirt ádtunk pár héttel ezelőtt arról, hogy a temesvári posta utalványosztályának főnöke Iliescu, egy millió lej elsikkasztása után, a posta egyik nőtisztviselőjével együtt Budapestre szökött. Ugylátszik a sikkasztott pénz hamar elfogyott, mert tegnap Iliescu megjelent a temesvári rendőrségen, ahol lejelentkezett és kérte, hogy tartóztassák le. Letartóztatták és átkísérték az ügyészségre.

— **Ügyvédi hír.** Dr. Eugen Francovici ügyvéd Bucurestiben irodáját Calea Victoriei 50. Pasagiul Victoriei Scara A. alá helyezte át.

— **Felakasztotta magát Daszkalov bolgár követ gyilkosa.** Prágából jelentik: Cican-kov bolgár diák, aki Sztambulinszki Prága egykori követét, Daszkalovot megölte, tegnap a karthauzi fegyház cellájában felakasztotta magát. Cican-kov huszévi fegyházra volt itélve.

— **A külföldi baptista sajtó az új kultusztörvény ellen.** Párisból jelentik: A francia, amerikai és angol baptista sajtó hatalmas kampányt indított a most készülő romániai kultusztörvény ellen. Szemére vetik a kormánynak, hogy belevág a vallásszabadság elveibe. Különösen Duca külügyminiszternek tesznek szemrehányást, hogy nem tartotta be adott szavát.

Zongorák gyári lerakata, gyári árban részletre is. **Sternberg,** — Oradea-Mare, Bulev. Regele Ferdinand

Figyelem!

Kárpitosok és kocsiyártók
kellékeit legolcsóbban **Back**
Bernát áruházában szer-
rezhetik be. Oradea-Mare,
P. Regina Maria No 1.

Telefon
955

Róth

cipésmél
Szép-u. 2.
szám alatt
készülnek
a legújabb
divatu

**cipő-
különlegességek.**

Nagy harisnyavásár melyen leszállított árrakkal

Kötött harisnya, minden színben..... Lei 25
Flohharisnya, minden színben..... Lei 58
Muszlin harisnya, divatszínben..... Lei 69
Cérna muszlin, minden színben..... Lei 98
Selyemfátyol harisnya, minden színben, Lei 125

BLATI -- Főter 13. szám
Divatcentrálkban és kötöttárunkban óriási választék.

Pekingben minden percben várják az orosz hadüzenetot

Az oroszok újabb és újabb csapatokat koncentrálnak a kínai határon. Megszűnt a vasuti összeköttetés Kína és Szibéria között

(Peking, január 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) A charubini orosz főkonzul táviratban értesítette Karakán orosz nagykövetet, hogy Csang-Cso-Lin tegnap este elrendelte Ivanovnak, valamint a letartóztatott orosz hivatalnokoknak szabadbocsátását. Az orosz hivatalok erről a jelentésről nem emlékeznek meg, ellenkezőleg, azzal fenyegetőznek, hogy amennyiben Kína nem tesz eleget az ultimátumnak, az orosz csapatok előnyomulnak és erőszakkal veszik kezükbe a vasutak vezetését. Magánjelentések szerint a kínaiak elzárták a határt, hogy megakadályozzák az orosz előnyomulást. Péntek este a kínai hatóságok Charubinitan körülzárták az orosz konzulátus épületét, ahol hízkutatást tartottak és számos levelet és iratot lefoglaltak. Időközben a charubini orosz konzult és a kereskedelmi egyesületek valamennyi tagját letartóztatták és az orosz

konzulátust bezárták. Kínának az a szándéka, hogy Szibéria és Mukden között minden összeköttető utat elzárjon.

Moszkvai jelentés szerint a szovjetkormány utasította az ötödik vörös hadsereg parancsnokát, hogy vonjon össze nagyobb csapatokat a kínai határon. A szibériai vasutakon nagy csapatállítások kezdődtek. Kína és Szibéria között a vasuti összeköttetést megszüntették. Az orosz kínai határról számos kínai kereskedőt letartóztattak, a feszültség egyre növekedik és Pekingben minden órában várják az orosz hadüzenetet.

Tokio, január 26. Hivatalos közlés szerint az orosz-kínai konfliktusban a japán kormány várakozó álláspontra helyezkedett. Amennyiben komoly összeköttetésre kerülne a sor, igyekezni fog érdekeinek sértetlenségét biztosítani.

— Franciaország munkásai gyűjtést rendeztek az erdélyi árvízkirosultak javára. Párisból jelentik: A francia szocialista munkások gyűjtést rendeztek az erdélyi árvízkirosultak felszámolására. Az összeget a romániai szakszervezetek útján fogják szétosztani a hárosultak között.

— Beszarábiában letartóztattak két orosz tisztet. Bukarestből jelentik: Cetea-Albában a sziguratea két szovjet-tisztet tartóztatott le, akiknél sok kompromittáló okmányt találtak.

— A hátszegi Zsidó Nőgyűlet műsoros estélye. A hátszegi Zsidó Nőgyűlet január 30-án műsoros táncestélyt rendez. A műsorvezetői Schwartz Sári és Weil Ilja nyitánya vezeti be. Giszkalay János prólogusa után Felter Margit és Stern Ernő román pástorjelmoneteket adnak elő, azután Weil Ilja és Rottmann Akiba melodrámban interpretálják Bialik híres Talmudistáját. Karinty Frigyes kacagató bohózatában, a „Visszakérem az iskolapénzt” című egyfelvonásosban Berkovics A., Hirsch M., Rosenzweig Béla, Müller Lajos, Rottmann A., Wartenberg Zsigmond és Weisz Ernő fogják szórakoztatni a közönséget. Az estély első részét Schwartz Jakab jiddis dalai rekesztik be. Szünet után Rosenfeld Lici román szavalata következik. A műsor egyik leghatásosabb számának a „Salamoni itéle.” című életkép igérik. Salamon Elia és Berkovics Margit táncszáma után Szenes Béla tréfájával fejeződik be az estély. A darab szereplői Schwartz Sári, Abraham Aladár, Jakab József és Schwartz Jakab lesznek.

— Adományok özv. Koplovitsné részére. Kiadónkunk útján Simon Lázár Zilabról 100, dr. Láng Mórné Désről 100 és Strasser Károly Magyarpécskáról 200 lejt küldött özveg Koplovitsné részére. A nagy nyomorral küzdő szegény, beteg zsidó asszony ezuton mond köszönetet a nemesszívű adományozóknak.

— Egy orosz grófnő, aki huszezer kilométert táncolt. Moszkvától jelentik: A cári uradalom társaságának, mely a nagy összeomlás előtt élte világát Pétervárott, egyik legünnepeltebb jelensége volt Lambsdorf Leontine grófnő, aki most halt meg nyolcvanéves korában szimüzetében. Ha igaz Dante mondása, úgy nincs nagyobb fájdalom, mint visszaemlékezni a nyomorus g idejében életünk szerencsés napjaira: akkor a grófnőt ugyancsak keserűség érte élete végén. Mert fiatal éveiben pazar bőségben kivette részét az élvezetekből. Pontos naplót is vezetett mu'atozásairól. Feljegyzései szerint 225 bálban vett részt, házassága után pedig 257 bálban volt. Azt is felírta, hogy leánykorában tizenhét kerője akadt, ami aránylag nem is sok, annál többen: kétszázhetvenketten ostromolták szerelmi valómásaikkal, — de a grófnő, mint följegyezte — sohasem szegte meg a hitvesi hűségét. Ami egyébként a bálózást illeti, jegyzékét vezetett még arról is, hány táncot járt: hétezerkilencszázat, összesen 1800 táncossal. S a táncosait is jellemzi: 1200 közülük ostoba volt, 300 unalmas, 23 szeretőre méltó és csak három szelemes, ami nem nagyon hízoló a férfiakra: vagy pedig a grófnő volt nagyon is igényteljes. Sőt tovább ment, még azt is kiszámította, hogy mintegy huszezer kilométert táncolt.

— Keleti udvariasság. A felületes emberek is hajlandók a keleti embert hamissággal és hipokrizissal vádolni azért a választékos udvariasságért, amellyel bármely kérdésnek eleget igyekeznek tenni, anélkül, hogy a legcsekélyebb hajlandósága volna tényleg hozzá. Legyőzött ellenségeikkel szemben viselkednek a legudvariassabban és ezt a magatartásukat az udvariassági kodex szabályai diktálják. Ime egy példa a Said sájkról, ki főbenjáró politikai vétségben büntetésnek találtatott és a porozlók által Diarbékir török vezér legmagasabb színe elé vezetett.

Said sájk, ki kegyetlenül összekötözve és két napi éheztetés után összetörve, de azért büszke fejvételével állt bírāja előtt, biztosra vette sorsát.

— Isten hozott — üdvözli foglyát Diarbéki — Hogy télt utazásod? Nem unatkoztál-e utközben?

— Minden utazás fárasztó — válaszolta az egyonkiszott sejk.

— Nem voltál-e beteg? Jobban vagy már? Tudsz már rendszeren enni? — kérde aggódva a vezér.

— Jobban vagyok, élelmet azonban még nem veszek magamhoz.

— Gondodat fogják most már viselni, légy nyugodt! Ne küldjek orvost hozzád?

— Felszeleges, mert Isten gondot visel mindnyájunkra.

— Vezessétek el őt. Szüksége van egy kis pihenőre — fordult a vezér az őt felé és gondjaiba ajánlotta a sejket.

És a sejket átadták a hóhérnak.

(Diamanche Illustré)

Szerkesztői üzenetek

Borsai ifjuság. Nem első eset az Önök esete, hogy a fiatalságot eltiltják a táncól. Annyi bizonyos, hogy a mai modern táncok láttára nem csoda, ha a konzervatív hagyományokon felüli vallásos elemek a maguk szempontjából kifogásolni valót találnak bennük. De ezzel szemben közismert tény, hogy fiúk és leányok már a független Zsidóország idején is együtt táncoltak ünnepélyes alkalmakkor. Kinek van hát igaza? Bizony, nehéz erre a kérdésre válaszolni. A magunk részéről legfeljebb csak azt konstatálhatjuk, hogy a rabbi kissé túlenyergikusan lépett föl a táncolók ellen, amikor kitiltotta a templomból és rem engedi a tóra elé járulni őket. Ezzel és hasonló intézkedéssel aligha fogja elérni a kívánt eredményt. Ellenkezőleg, elszoktatja a — táncolók eltekintve — vallásos érzelmű ifjuságot a templombajárástól. Azt meg épen-séggel nem akadályozhatja meg senki, hogy valaki ahhoz a házhoz járjon, ahová akar, különösen nem lehet megtiltani, hogy az ifjuság ne mehessen el gratulációra ahhoz az új párhoz, amelynek az esküvőjén táncolt. Önöknek sem szabad azonban a helyzetet kiélezniük. Az ilyen természetű nézeteltéréseket felvilágosító munkával kell elintézni.

S. Eduárd, Barbosu. Levelét illetékes helyre juttattuk.

M. S. Orastie. Bármilyen szinpadai előadásnak alapfeltétele, hogy a valósághoz közelálló illuziót keltsen a nézőben. Ezt pedig megfelelő kosztümök nélkül elérni szinte lehetetlen, még akkor is, ha Bialik „Talmudistá”-járól van szó.

V. J. Nem tehetségtelen ember irásai, de még sok csiszolásra szorulnak. Olvasson sokat és még többet írjon — az írósztal számára, míg teljesen kiforrott versekkel léphet a nyilvánosság elé.

S. Bernát, Sarate. Az új szesztorvényjavaslat még nem került tárgyalásra a parlamentben. A jelenleg érvényben levő rendelkezések szerint édesített italok előállításával csak a külön engedéllyel rendelkező üzemek foglalkozhatnak és így más gyártmányokat forgalomba hozni nem szabad.

M. H. Sighet. Minden főiskolai hallgató kaphat katonai felmentést tanulmányainak folytatására.

D. Cégeket elvből nem ajánlunk. Annak idején az Uj Keletben talált majd ilyen természetű hirdetések.

Egy chalucjelölt, Ghiris. Forduljon a „Mult és Jövő” erdélyi szerkesztőségéhez, (Cluj, Str. Regina Maria 32).

Sz. Mór, Borsec. Az érvényben levő rendelkezések szerint hadirokkantak előnyben részesülnek az italmérési engedélyek megadásánál, a megsvazás előtt álló új szesztorvényjavaslat azonban ugy intézkedik, hogy italmérési jogot csakis egészséges emberek kaphatnak.

Egy hű olvasó Kézdivásárhely. Köszönjük szíves figyelmét. Annak a szemlélőnek, aki csak névtelenül meri vallani zsidófaló elveit, nagyon helyesen megadta a választ a beküldött helyi újság.

R. A., Bikszád. 1. Az amnezia nem általános, hanem csakis azokra vonatkozik, akiket névszerint terjesztettek fel büntetésük leszállítására. 2. Az 1897-ben született sorkötelesekről a napokban jelent meg a rendelet, hogy amennyiben ez irányu kötelezettségeiknek még nem tettek eleget, a legközelebbi sorozáson tartoznak jelentkezni. 3. Ezzel a kérdéssel forduljon a Palesztinahivatalhoz. 4. Katonai okmányok nélkül nem tud kivándorolni. 5. A chalucképzőbe való felvétel nincs korhatárhoz kötve, de lehetőleg csak fiatalembereket fogadnak el.

W. Ármin, Valea lui Mihai. 1. Az Aguda csak a legutóbbi években kezdett foglalkozni a palesztinai kolonizációval és így természetesen elért eredményei távolról sem mérhetők össze a cionista-szervezet munkájával. A Keren Kajemet Lőjiszráél körülbőlül huszszorannyi földdel rendelkezik Palesztinában, mint az Aguda. 2. A Mizrachi a bécsi világkongresszuson a legelősebb harcot folytatta a biblikritika ellen és sikerült is akarátat keresztülvinni, annál is inkább, mert a párisi Rothschild szintén az ellen foglalt állást, hogy a jeruzsálemi egyetemen biblikritikát tanítsanak. Így hát az Aguda erre vonatkozó vádja teljesen alaptalan. 3. Az említett értekezletre nem bocsátottak ki névreszó meghívókat és egyébként is az értekezletnek kimondottan vallási jellege volt, minden politikum nélkül. Hivatalosan az Aguda sem volt képviselve a naptárváltoztatás érdekében összehívott népszövetségi megbeszélésen.

J. ben Jonathan. Bár, sajnos, sok mindenben igaza van, cikkét mégsem használhatjuk fel, mert erről a kérdéstről már számtalanszor írtunk. A hebraizálás fontosságát éppen az Uj Kelet hangoztatta és hangoztatja állandóan.

KELOS

Fötér 7 szám

Hencsertakarók, brokátok, butorszövetek legotcsóbb bevásárlási forrása Back Bernát, Oradea-Mare, P. Regina Maria I. Telefon 9-55

közszégi válaszg...
gy a központi...
vással fordul...
figyelmeztessék...
tásokban való...
a bizottságok...
et a választási...
munkával meg...
ntálják, hogy a...
elérendő egy...
plyást biztosít...
lemibb érdekei...
ogaik gyakor...

at Lugoson. Tu...
6 Nemzeti Szé...
elősn a Lugosi...
relőadás sorozat...
enke Manó fő...
és védelmező...
tanulságos elő...
ésével és tetsz...
őadások iránt is

atea-albal ér...
tszminisztérium...
seket bíróság elé...
kárát is. A vád...
escu titkár fel...
l, ezzel szemben...
pozíciójában. Az...
ezi egyházi kö...
a további fej...

mesvári posta...
jelentik: Hirt...
hogy a temesvári...
ieson, egy millió...
k nőtisztviselő...
gylátszik a sik...
t tegnap Iliescu...
ahol lejelentke...
Letartóztatták

Francovici ügy...
a Victoriei 50...
helyezte át...
aszkalov bol...
lentik: Cican...
Préga egykori...
nap a karthauzi...
agát. Cicankov

6 az új kul...
tik: A francia...
almas kampányt...
kultusztorvény...
hogy belevég...
Duca külügy...
hogy nem tar...

kata, gyári ár...
re is. Stern...
Oradea-Mare...
tele Ferdinand

sigyártók...
n Back...
ban sze...
lea-Mare...
o 1.

gok.

KÖZGAZDASÁG

Megállott a lej árfolyamesése

A belföldi forgalomban ellanyhultak a devizák

(Cluj-Kolozsvár, január 26. Az Uj Kelet tudósítójától.) A múlt hét végén megindult erős lejesés azt a látszatot keltezte, hogy a francia frank és a lengyel zloti zuhanása után most a román valuta árfolyamzuhanásának a korszaka következik. Bár a lej egyáltalán nem tartozik a stabil valuták közé, mert időközönként hol esik, hol meg ismét javulásnak indul — a mostani esés olyan váratlanul indult és egyik naptól a másikra olyan változást hozott a lej árfolyamában, hogy ez a feltevés teljesen indokoltnak látszott.

A tegnapi 224.50 centimos zárlati jegyzés szemben a lej ma 222.50 el zárult a zürichi hivatalos forgalomban.

Az újabb kétpontos esés azonban nem érte váratlanul a belföldi pénzpiacot, mert a tegnapi utótőzsdén már Zürichben is csupán 223.50 centimos adtak a lejért és így a mai újabb lemorzsolódás előrelátható volt. Az újabb esés dacára, a belföldi piacon mára lényegesen alábbhagyott a devizák iránti kereslet, a kínálat pedig tekintélyes mennyiségű devizával jelentkezett, ami viszont lényegesen megváltoztatta a piac irányzatát. Különösen a bukaresti tőzsdén jelentkezett erős ellanyhulás,

és ajánlott díjaknál 1:40 kucsolot használnak. A csomagok és levelek értéke a fentebb említett egyenérték szerint lesz átszámítva. A határon levő román postahivatalok a szállítólevelekre az eddigi 20 lej helyett 21 lej 50 banis bélyeget ragasztanak.

Márciusban tartják meg a budapesti tenyészállat- és gépkarallítást. Budapestről jelentik: Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület az 1926. évi XXXV. országos tenyészállatkiállítás és az azzal kapcsolatos gépkarallítást március hó 19. és 21. én fogja megrendezni a budapesti tenyész- és haszonállattartótelepen. A tenyészállatkiállításra ló kivételével kiállítható bármilyen fajtaú és koru tenyészállat, szarvasmarhából, sertésből, juhból, kecskéből, baromfiból és háziinyulból. A bejelentési határidő 1926 február 3.

Felülbélyegzik a görög drachmát. Athénből jelentik: A görög kormány tagjai tegnapi minisztertanácsra ültek össze, amelyen behatóan foglalkoztak Görögország egyre jobban súlyosodó pénzügyi helyzetével. A minisztertanács elhatározta, hogy 1 milliárd 250 millió drachma erejéig belföldi kölcsönt vesz fel a pénzügyek szanálására, amely kölcsön után 6 százalékos kamatot fizet az állam. Elhatározták továbbá, hogy a drachmát devalválják, illetőleg felülbélyegzik és a jelenlegi értékének bizonyos hányadára szállítják le. A devalválás részleteit egy külön bizottság fogja kidolgozni.

Az olasz tőke hajlandó finanszírozni az új balkáni vasut felépítését. Belgrádból jelentik: Közöltük, hogy olasz vállalkozók az utóbbi napokban érdekes vasutépítési tervet terjesztettek a jugoszláv kormány elé. A terv értelmében a Balkánon keresztül, Spalatóból kiindulva Belgrádon és Bukaresten át szándékoznak az érdekeltek egy Odesszába vezető vasutat kiépíteni. Az olasz kereskedelemre nézve nagy fontossággal bírna egy ilyen vasutvonal létezése. Olaszországnak módjában volna áruait direkt Jugoszláviába, Bulgáriába, Romániába és Oroszországba szállítani. A spalatói kikötő állandó összeköttetésben volna Ancona, Termoli, Bari és Nápoly kikötőivel. Az olasz tőke hajlandónak nyilatkozott a terv finanszírozására az esetben, ha az olaszok a társaság részvényeinek 80 százalékát kapják és 99 éven keresztül megtarthatják magántulajdonukban.

Leszállják az ujságpapírákat. Bukarestből jelentik: A lapok igazgatói és a nyomdatulajdonosok tegnap délután az iparügyi minisztériumban Tancred Constantinescu

ahol a font árfolyama tegnapi 1135.— lejes kurzusáról 1128 ra, a svájci frank pedig 45.10 ről 44.60 ra esett vissza.

A hirtelen irányváltozás, a külföldi pénzpiacokról érkezett jelentések következtében állott be, amelyek egyöntetűen arról számolnak be, hogy a lejárfolyam további lemorzsolódása megszűnt, sőt egyes helyeken némi javulás is észlelhető, így Budapesten is, ahol közel egy ponttal jegyzik magasabban. Lényegesebb esést csupán Prága jelent, ahol a tegnapi 14.85 ös jegyzéssel szemben ma 14.70 el értékelték a román valutát. Ez az árfolyamcsökkenés tulajdonképpen nem jelent esést, csupán paritásban való kiegyenlítődést, mert a cseh pénzpiac a zürichi esést eddig nem eszkomptálta teljes egészében.

A kolozsvári bankközi forgalomban a budapestinél valamivel magasabban jegyzik az egyes devizákat, ennek azonban nincsen különösebb jelentősége, mert az itteni árfolyamokat főleg a reális kereslet és kínálat szabja meg és a külső behatásokat is ezek irányítják az árfolyamok alakulásánál.

Esti jelentés szerint a zürichi utótőzsdén a lej egy ponttal javult és 223.50-el jegyzik.

elnökletével ülést tartottak, hogy a papírák emelése ügyében egységesen állást foglaljanak. Hosszabb vita után Tancred Constantinescu kereskedelmi miniszter kijelentette, hogy nem veszi tudomásul a papírgyárak áremelési határozatát és kötelezni fogja őket, hogy a régi áron szállítsanak papírt a lapoknak. Amennyiben a gyárosok ahhoz az eszközhöz folyamodnának, hogy csökkentik a papírgyárak kapacitását, az iparügyi miniszter kilátásba helyezte, hogy a külföldi papír behozatalát szabadá teszi. E kijelentéseket határozatba fogadták és közölték a lapokban. Ma délelőtt Tancred Constantinescu a papírgyárak igazgatóival folytat megbeszéléseket ebben a kérdésben.

Hatezer vagon teheráru torlódott össze az egyes állomásokon. Bukarestből jelentik: A havazások és vizáradások rendkívül sok helyen megrongálták a CFR vasutvonalait s emiatt a vasut jelentékeny kárt szenvedett. Egyes helyeken a teherforgalom is teljesen megbénult, úgy hogy jelenleg 6000 vagon teheráruakomány vár a különböző állomásokon elszállításra. A CFR vezérigazgató-sága ezzel kapcsolatosan úgy intézkedett, hogy először a fontos árukat szállítsák el s a többi cikkek szállítására azután kerül rá a sor, ha már az összes vonalakat helyreállították.

TŐZSDE

Január 26-án

A lej: Zürichben 222.50, Párisban 11.65, Budapesten 306.75, Bécsben —

Kolozsvár. A devizapiacra a lej újabb egy pontos esése dacára némi lanyhulás állott be. A magas árakra erős kínálat jelezte. Elénk forgalom mellett az alábbi árfolyamok alakultak ki:

Bécs 32.60—32.70, Prága 6.85—7.00, Budapest 306—310, Páris 8.65—8.70, Zürich 44.80—44.90, Newyork 230.00—231.00, London 1130—1132, Milánó 9.40—9.45.

Zürich. Zárlat: Berlin 123.40, Amsterdam 208.12, Newyork 518.25, London 2521.20, Páris 1917.50, Milánó 2090.00, Prága 1534.50, Budapest 72.55, Belgrád 917.50, Bukarest 222.50, Varsó 72.50, Bécs 73.00.

Bukarest. Devizák: Páris 8.63, Berlin 55.25, London 1128, Newyork 230.00, Milánó 9.35, Zürich 44.60, Bécs 32.50, Prága 6.82, Budapest —

Bukarest. Valuták: Napoleon 850, német-márka 54.00, leva 1.60, török lira 115, font sterling 1116, francia frank 8.65, svájci frank 43.50, olasz lira 9.30, drachma 2.83, dinár 895, dollár 229.00, lengyel forint 30.00, osztrák schilling 31.50, magyar korona 31.50, cseh korona 6.66, belga frank 10.20, holland forint —

Mégis csak legjobb a késnélküli

„IDEAL“

borotváló por mely az ország területén higienia

szempontból a legjobban elismert borotváló szer az arcot nem marta

kellemes batáshagy után. — Ovakojdjan az Mindenütt kapható. Ártaimas utánzatoktól Csak az „IDEAL“ Egyedüli készítője: felírásu a valódi.

Reszling József fodrász Cluj, Calea Reg. Ferdinand 30.

Sigbetul-Marr a fei egyedárusítója Glanzman Adolf illatszertár Str. Bogdan Voda 40

Zsák Ponyva

Mindennemű célokra legelőnyösebben beszerezhető

Albala Izsó Timisoara

Piata Traian No 10

Rasol, Mirjam, késnélküli borotváló por a legjobb, legkiadósabb és legolcsóbb. Egyedüli készítő Spitz Sámuel festékkeres. Carel-Mare Körjen árajánlatot.

Orlow —
tertia meg a
Granischadt
az első jubil
egymásutánb
Orlow, amin
az operet ek
színház gond
feltehetőlen
felvörös uj
is szórakozta
25-ik elbada
melyen a sz
rajta. Az ere
A 25-ik este
a 26-ik este
szerváltva vit
szereplőkkel
megtartják r
Levey járs
Annabál.
mann muzs
Martos és K
e hét végén,
Orlow után
dapesten és
kolozsvári k
kedves és ro
témája egy
szereleme.

Szerda: Fras
Ilivel,
A. Soró
Csütörtök: O
3 ik fel
Lengye
Morsók
38 sz.
Péntek: Or
Aladárs
ban. M
bérlet
Szombat d u
sági elő
vezető
olcsó h
Szombat este
először.
nel, Lás
Vasárnap d.
Ilivel,
Soroz t
Vasárnap d.
Leszállí
Vasárnap este
rettujdo
Irénnel,
szám 22
Hűfő: Annab
Sorozat
Kedd: Annab
Soro at
Szerda: Anna
rozatszár
Csütörtök: A
Sorozats

Kir. U

Művészi

Leghires
Ezüst e v

Fen

Cluj, Pia
ben kaph
Telefo

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

MAGYAR SZÍNHÁZ

A színházi iroda közleményei

Orlov — első jubileuma. Csütörtökön este tartja meg a színház az Orlov 25-ik előadását. Granischtadten óriási sikert operettjének ez lesz az első jubileumi előadása. Olyan hallatlanul gyors egymásutánban érte meg az első jubileumot az Orlov, amintre alig volt példa az utóbbi években az operettek között. Az Orlov jubileumi estéjén a színház gondoskodik olyan meglepetésekről, melyek feltehetőleg még tiszti ezt az estét. Az egész III. előadás új beállításban kerül színi, a színeteket is szórakoztatónak hiteltik és mindenki, aki az Orlov 25-ik előadásán jegyért megváltja, emléklapot kap, melyen a szereplők fényképe és autogramja lesz rajta. Az eredeti tablót pedig hisorsolja a színház. A 25-ik estén Nadja szerepét Lengyel Irén játssza, a 26-ik estén pedig Pintér Böske, akik eddig is felváltva vitték az Orlovot diadalra a többi vezető szereplőkkel együtt, akik mint a premieren, most megtartják régi szerepeiket. Neményi, László, Ihász, Leányi játszák a vezető szerepeket.

Annabál, Vincze Zsigmond állította össze Volkman muzsikájából az Annabál zenét, melyet Martos és Kulinyi írtak három felvonásban és amely a hét végén, szombaton este kerül bemutatóra. Az Orlov után a legnagyobb operettsikert aratta Budapestén és minden remény meg van arra, hogy a kolozsvári közönségnek is nagyon fog tetszeni ez a kedves és romantikus tárgyú operett, melynek főszereplője egy egyszerű kislány és egy nagyherceg szerepe.

Magyar Színház heti műsora

Szerda: Frasnita (Operett, 12. édszer, Karácsonyi Ilivel, László és Ihászsal. Napibérlet 65 sz. A. Sorozat 217)

Csütörtök: Orlov (Jubiláris előadás 25. édszer. A 3. felvonás új beállítás, emléklappokkal. Lengyel Irén, Neményi Ihász és Lászlóval. Mérsékelt emelt helyekkel. Premierbérlet 38 sz. Sorozat 218)

Péntek: Orlov (Pintér, Neményi, László, Ihász Aladárral. A jubiléus előadás új beállításban. Mérsékelt emelt helyekkel. Napibérlet 66 szám. B. Sorozat 219)

Szombat d. u. 4. kor: Nagymama (Rendkívüli itju sági előadás. Blaha Lujza emlékeztetőre. Bevezető előadást tart Janovics Jenő. Igen emelt helyekkel. Sorozat 220)

Szombat este 8. kor: Annabál (Operettjüdoneg, először. Premierbérlet 34 sz. Lengyel Irénnel, László és Ihászsal. Sorozat 221)

Vasárnap d. u. 1. 3. kor: Kék mazar (Karácsonyi Ilivel Lászlóval. László litott helyekkel. Sorozat 222)

Vasárnap d. u. fél 6. kor: A Czárnő (Poor Lilivel. Leszállított helyekkel. Sorozat 223)

Vasárnap este háromnegyed 9. kor: Annabál (Operettjüdoneg, 2. édszer. Bérlétszűnet. Lengyel Irénnel, László Andorral, Ihászsal. Sorozat szám 224)

Hétfő: Annabál (3. édszer. Napibérlet 67 sz. A. Sorozat 225)

Kedd: Annabál (4. édszer. Napibérlet 68 szám B. Sorozat 226)

Szerda: Annabál (5. édszer. Bérlétszűnetben. Sorozatszám 227)

Csütörtök: Annabál (6. édszer. Bérlétszűnetben. Sorozatszám 228)

Kir. Udvarosok Szállítók

Művészi kivitelű arany, ezüst és briliáns ékszerek.

Leghíresebb gyémántgyűrűk és zsebórák. Ezüst és vöröses kék és disztárgyak dús választékban.

Fenyő & Braunfeld

Cluj, Piața Unirii 15 sz. világvárosi üzletben kaphatók. — Szolid szabott árak.

Telefon Interurban 6-43 sz.

CANADIAN PACIFIC

A VILÁG LEGNAGYOBB KANADAI VASUT ÉS HAJÓSTÁRSASÁGA

81 GÖZES 300000 TONNA

EUROPA 28000 MÉRFOLD

AMERIKA 28000 MÉRFOLD

CSAK 4 NAPI VIZI ÚT AMERIKÁBA ÉS KANADÁBA

RENDSZERES GYORSHAJÓZÁRAT AZ ÖSSZES KIKÖTŐKBŐL

ANTWERPEN, CHERBOURG, HAMBURG, LIVERPOOL, SOUTHAMPTON

LEGNAGYOBB KÉNYELEM

2, 4 ÉS 6 ÁGGYAL

ELSŐRANGU KÖNYHÁZ

CANADIAN PACIFIC BUKAREST

ARAD: STR. COLONEL PAULIAN 11. CERNAUTI: HOTEL BRISTOL RUDOLFSPLATZ 1. CHIȘINAU: STR. SÎMBADINO 35. TIMIȘOARA: HOTEL CORONA AZ ALLOMÁSÁLL. SZÉNYÉN 1.

LEVÉLEZÉSEK MINDEN NYELVEN

MARTIN PAL JUN.

Cluj, Piața Mihail Viteazul 25.

כשר זעלבווארען פאבריק

עדייגס אללעלייא זעלבווארען

עסקאות וטורען פאראשעס פער נאכטעס

פריידקאמפ אונד דער הער אויף פערליאנגען

Gajzágó Márton

Cluj, Str. Regina Maria No 24.

כשר זעלבווארען פאבריק

עדייגס אללעלייא זעלבווארען

עסקאות וטורען פאראשעס פער נאכטעס

פריידקאמפ אונד דער הער אויף פערליאנגען

Tiberiu SOLTÉSZ Tibor

cérna és fonalárúk importja

a G. B. C. védjeggyű olasz cérna romániai kizárólagos egyedárusítása

Sürgöncim: Drapeau **Arad, Str. Horia 1.** Telefon: 6-83.

Most jelentek meg!

Camille Marbo: Madeleine 200

Claude Anet (Egy orosz diáklány regénye Szabolcska László: Gárdonyi Géza élete és költészete 120

Biró Lajos: Toinette 125

— (kötve) 180

France: A Föld élete 250

— " " (kötve) 300

Tagore: Gera 190

— " (kötve) 260

Wassermann: Faber 150

— " (kötve) 220

Wells: Tono Bungary 250

— " (kötve) 320

Dános—Kovács: A szociális eszmék fejlődése a modern szocializmusig.... 250

Lengyel: Tamás érdeklődik..... 150

Kaphatók az **Uj Kelet könyvostályában,** utánvétellel vagy a pénz előzetes beküldése mellett

Hirdessen az Uj Keletben

UJ KELET KÖNYVOSTÁLYA

Cluj, Str. Baron L. Pop 10

Könyvüjdonságok

Bernstein: Baccarat 20

Brousson: Anatole, France papucsban .. 200

Bettauer: A kifosztott..... 180

Dr. Bálint Rezső: Dietetikai vezérfonal Ady: Igy is történhetik 80

— Sápadt emberek..... 140

— Sápadt emberek..... 160

Barbousse: Örök láncok 264

Beke Mano: A determinánsok 400

Balzac: Pajzán históriák 242

Courvod: Kazán a farkaskutya 99

Dumas: Eva 176

— A királyné lovagja 198

— A régens leánya 198

Claude Farrere: A kis szövetségesek.... 120

Szabó Imre: A házmasterlány..... 40

— (Amatör) .. 120

Gobineau: A renaissance..... 220

Hugo Victor: Bug Jargal 154

Jerome K. Jerome: Minden út a halálra vezet 150

Kodolányi: Börtön 90

Jack London: Játék az élettel 110

Lambrecht: A gondolat uttörői II. (Einstein, France, Forel stb.) 198

Mares: Szenvedély, amely öl..... 180

Mereskovszkij: Vele vagy ellene 176

— Első Sándor 154

27

pirarak

aljanak.

ntinescu

y nem

ési ha-

a régi

mennyi-

lyamod-

ességü-

helyezte,

szabóddá

adták és

Tancred

val foly-

orlódott

arestből

k rend-

R vasut-

eny kart

forgalom

leg 6000

özö allo-

gazgató-

tt, hogy

a többi

or, ha

ták.

65, Buda-

lej újabb

alás állott

eletkezett.

rfolyamok

00, Buda-

ch 44 80 -

don 11 10

mszterdam

1-20, Paris

4-50, Buda-

est 222-50.

63, Berlin

0, Milanó

rága 6 82,

50, német

115, font

vájci frank

83, dinár

00, osztrák

seeh korona

nélküli

“

ó por

területén

nia

legjobban

váló szer

márja

adjunk az

zatoktól

DEAL

valódi.

rasz

ad 30.

szmán

oda 40

célokra

szerezhető

zsó

ra

No 10

Carel-Mare

jánlatot.

Manométereket
és mindenféle mérőműszereket készít, javításokat vállal
CÁSPÁR műszerész, Arad
Str. Horia I. (v. Széchenyi-u.)
Javítás végett beküldött műszereket állami hitelesítéssel ellátva, rövid idő alatt visszaküldöm. Telefon 315 sz.

APRÓHIRDETÉSEK
Egyszeri közlésnél egy szó 3 lej, vastagabb betűvel 6 lej. Legkisebb apróhirdetés 30 lej. Aláírt keresőknek 30% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő

Figyelem! Figyelem!
כשר. ארמ. élettermemet
magnagyobbítva és ujonnan átalakítva 100 személy részére megnyitottam. Lakodalomok és bankettek rendezését jótánatosan vállalom.
Öz. GROSZ ADOLFÉ, Oradea,
Str. Nicola Jor-a (Zöldfa utca) 10 szám

Fényképezési műterem
lakásai vagy anélkül, mező- és városi körzetekben pontján, portális káráttal, csúszó elrendű fényképezőgépek, február 15-től bérbeadó. Czim dr. Szegő, Déva.

Régiségek: perzsa szőnyeg, ezüstremé, porcelán és más műtárgyak eladását a februári kiállításra már most elvállalom, Grätz műkereskedés, Cluj, Piata Unirii 8. 520

Keresek jóra való németül beszélő zsidó leányt 2 gyermek mellé, ki a háztartásban is meg tud dolgozni. Grün, Calea Traian 40. 552

Kezdő francia Berliozt veszek használt állapotban, de a 3-tól az Uj Kelet szerkesztőségében.

Nyomdák! Könyv-kötészetek!
Füzdőrotot minden számban és mennyiségben szállít gyári áron a **Tip Fraternitas** Cluj, Str. Baron L. Pop 10. Ajánlatot szívesen szorgosunk. Nagyobb tételűel díjakra is utazunk. Telefon: 10-47, 2-28

Megbízható soffőr azonnali alkalmazást keres. Szíves megkereséseket "Mebizh tó" jellegén a kiadóba kér. 553

Maganjárom óntvényeket nyertem és megmunkálva szállít Friedrich Testvérek céggára, Timisoara. 1819

Belvárosban 1 szoba, konyha, spiciből álló lakás butorral, azonnal eladó. Érdeklődők adják címetüket a kiadóba „Nagyon olcsó” jelgére.

Hirdessen az Uj Keletben!

Bőrdetailista,
csakis elsőrendű erő, küldje ajánlatát Farkas Ernő céghez, Cluj

Használjunk kizárólag
כשר PLANTOL כשר
legjobb nővérnyzsirt, mert ez tisztá, egészséges és kiadó!
Főtisztelendő Fuchs Benjámín nagyváradi főrabbi felügyelete alatt készült, szigorúan ortodox rituális előírás szerint.
Képviselet: HARTIG & HIENZ Cluj
Str. Julia Maniu 8. Telefon 1-18.

Aranyér
„Anusol” Goedecke
aranyér ellen több mint 25 éve a legjobban elismert szer. Egyszerű alkalmazás, biztos siker. Minden fájdalmat azonnal megszüntel és meggyógyítja a gyulladt, sebes és vérző helyeket. Ártalmatlan alkalmatlanságtól mentes. Reggel és este egy kúpocskát tesz a végbébe bevezetve. Minden palikában és drogériában kapható.
RAKTÁR F.H.MEES BUKÁREŠT
CALEA GRIVITEI 84

ÉRDEKES MEGÁLLAPÍTÁS: Az „ODOL” higiénikus hatása, vagyis betegségeket elhárító, fertőtlenítő és a gyógyulást elősegítő hatása nem-csak a fogak, száj, mirigyek, légcső, stb., hanem közvetve az egész szervezet szempontjából tudományos vélemények és sokoldalú gyakorlati tapasztalatok alapján mind terjedelmesebbnek és mélyrehatóbbnak bizonyult.

4-5 ezer lej bért fizetnék havonta, háromszobás, konyhás, előszoba és fürdőszobából álló lakást a belvárosban. Cím a kiadóban.

Keresünk belvárosban 3-4 szobából álló irodahelyiségnek megfelelő lakást. Transilvania filmgyár, Piata Unirii 12. 551

כשר. ארמ. vágott liba
libabus állendón a legolcsóbban kapható **BAUMHAFT-nál**
Cal. Reg. Ferdinand 10 (v. Wesselényi M.-u.)
Hátul az udvarban

Műhímezés
Elvállalom zsidótemplomok thórafüggönyeinek, thóráltönyeinek, asztaltartóinak, estélyi ruháknak, pravadoknak, divánpárnáknak, és mindenemű kézimunkáknak arannyal, ezüsttel vagy selyemmel való műhímezését a legrégebb, eredeti francia hímzéssel s modern hímzési módszerrel is. — Nagy Matild, Strada Tunařior (Z. polya-u.) 17 a.

PARFUMURI-PUDRE-LOŢIUNI

L.T.-PIVER

AZURÉA POMPÉIA
FLORAMYE TRÉFLE INCARNAT

CEREŢI PRETUTINDENI

„PUDRA FRUMUŞEŢII”
L.T. PIVER

VIOLETTE, CHYPRE, FOUGÈRE, OEILLET, MUGUET

Vidéki amatőr fényképezők kerjének árjegyzékét
POLITZER
fotóáruháztól Carei-Mare. Vidéki szétküldés. Alapítotatt 1896.

Telefon 419

Erdély legrégebb és legmegbízhatóbb
Zongora raktára
Cluj, Str. Saguna 14.

TRISKA I.

Szállít zongorát, pianót gyári árban, a legelőnyösebb fizetési feltételek mellett. Több ezer elismerő irat megtekinthető. Vidékre szállítási költségeit a cég viseli.

Szerkesztőség a hivatal és nyolc Cluj-Kolozsvár, St. L. Pop (Brassay-utca) Telefon: Szerk. és kiadóhí 977, 228 és 10 Es. N. Sz.

Egy szám ára pályáron és vidéken is Bukarestben —

1926 január 28

A p a kira

Bratianu Jor nagyvezir még a hatalmat, a fát fogja eldönteni, ják, hogy ennek kormányának is nem, arról is m utolsó óráit, ho ban fogadja au közöttük Lupu palotában mara zére hosszú uta vendége lett és lán azt, hogy a párt is fontos mindenesetre je kezd kiszorulni

Lupu egy t apja ma is él, működésének ő Lupu eredetile az orvosi fakult túl körorvosko politikai áraml belevetette ma meibe. Az 190 berális párt ta párt akkoriban Marghiloman o ben. A mai R és parasztyezés politikai karri jára is van pé fiatalkorában a cialista pártna a politikai érv fektus és ebbe telmében vett ságot.

Ma már tő 1907. évi para tartása. Lupu felkelése az kirobbanni. E zsidóságának meztette őket ő nem tud ve részben optim zetet, másrés magukat arra ezért vonakod résének. Lup mel látta a b tározással dra nyes rendelet ről az összes csendőrökkel kellett hagyn biztonságba

A háboru lassan-lassan tól, de a hál toknak ő let minisztere vő nak, de még megvalósítás helyét az id reakciónak. tikus munká előtt népszer arnak legm dinasztikusn aki egyszerr a nemzetkö folyó rágalo gyümölcsét. Vesztett az